

DRAUGAS

2ND CLASS MAIL
July 11, 1996

THE LITHUANIAN WORLD - WIDE DAILY

Vol. LXXXVI Kaina 50 ct.

KETVIRTADIENIS - THURSDAY, LIEPA - JULY 11, 1996

Nr. 134

UŽSIENIO LIETUVIŲ DIENRAŠTIS

4545 WEST 63rd STREET • CHICAGO, ILLINOIS 60629

TELEFONAS (312) 585-9500

TELEFAKSAS (312) 585-8284

Reikalaujama garantijų, kad „Lietuvos naftos“ kūrimas netaps Lietuvos turto grobimu

Vilnius, liepos 8 d. (AGEP) — Kuriant akcinę bendrovę „Lietuvos nafta“, energetikos įmonės bus privatizuojamos tik jas parduodant ir tik tarptautinio konkurso tvarka, pirmadienį pažadėjo vyriausybės ir energetikos ministerijos vadovai, susitikę su Seimo konservatorių frakcijos nariais.

Susitikime Seimo konservatoriai domėjosi, pagal kokius įstatymus ketinama privatizuoti didžiausius šalies energetikos objektus, jei juos numatoma išbraukti iš jau egzistuojančių privatizuojamų objektų sąrašo. Opozicijos atstovai nuogastavo, kad šios įmonės gali būti privatizuojamos, kitiems atidavus išmokėti jų skolas ir taip išgrobstant įmonių turtą.

Konservatorių frakcijos nariai taip pat pageidavo, kad įstatymo projekte būtų numatyta riboti būsimosios įmonės kapitalo dalį, kurią turės teisė įsigyti kuri nors viena užsienio bendrovė. Vienas realiausių pretendentų dalyvauti „Lietuvos naftos“ privatizavime yra Rusijos „LUKOIL“ įmonė.

Praėjusią savaitę Seimui buvo pateiktas įstatymo projektas dėl bendrovės „Lietuvos nafta“ sukūrimo. Į ją įeitų keturios didžiausios Lietuvos naftos kompanijos — „Būtingės nafta“, „Mažeikių nafta“, „Lietuvos kuras“ ir „Biržų naftotiekis“.

Projekte numatyta, kad pirmuosius trejus naujosios įmonės veiklos metus valstybės kapitalas jame būtų ne mažesnis nei 51%, vėliau — ne mažesnis nei 34%. Įstatymo projektas taip pat

numato, kad įmonėje dalyvaujančios užsienio bendrovės turi užtikrinti naftos importo ir eksporto per Būtingės terminalą garantijas, garantuoti naftos tiekimą į „Mažeikių naftą“, suteikti ir garantuoti kreditus Lietuvos naftos ūkio įmonių plėtrai ir rekonstrukcijai, pateikti naftos žaliavų, savo kaina ir kokybe galinčių konkuruoti su Roterdamo naftos biržoje perkamos naftos žaliavos kaina. Mažinant darbuotojų skaičių, skiriant ir atleidžiant įmonės valdybos ir stebėtojų tarybos pirmininką, Lietuvos valstybei turi būti palikta veto teisė.

Tokios išlygos Seimo konservatoriams atrodo nepakankamos. Frakcijos narys Gediminas Vagnorius susitikime sakė, kad tokios išlygos negarantuoja, jog Lietuvai ateityje bus palikta teisė naudotis Būtingės naftos terminalu ir siūlė įtraukti šią nuostatą į įstatymo projektą.

Seimo pirmininkas Česlovas Juršėnas sakė, kad kompromisiniai sprendimai bus svarstomi tuo atveju, jei pirmadienį sudaryta ekonomikos komiteto darbo grupė parengs atitinkamus pasiūlymus iki įstatymo priėmimo. Įstatymo svarstymas ir priėmimas numatytas trečiadienio ir ketvirtadienio plenariniuose posėdžiuose.

Opozicijos atstovų nuomone, per dvi dienas neįmanoma parengti projekto, kuriame būtų atsižvelgta į visas pasiūlytas alternatyvas, todėl plenariniam posėdyje gali būti priimtas Seimo daugumai priimtinas sprendimas.

Seimas nutraukė Tauro banką tyrusios komisijos darbą

Vilnius, liepos 4 d. (AGEP) — Susidūrus su didžiuliu politiniu pasipriešinimu, vargu ar pavyks išsiaiškinti 10 milijardų dolerių „padidinto pelningumo programos“ istoriją, sako Seimo

narys socialdemokratas Rimantas Dagys, vadovavęs ją tyrusiai laikinajai komisijai. Trečiadienį padaryta Seimo sprendimą sustabdyti laikinosios komisijos darbą jis įvertino kaip „akivaizdų nenorą išsiaiškinti“. Anot R. Dagio, „Toks padidintas dėmesys komercinio banko interesams demonstruoja politinę orientaciją“.

Sprogimas Kauno elektrinėje

Kaunas, liepos 9 d. (AGEP) — Sekmadienio vakarą Kauno Termofikacinėje jėgainėje įvykus sprogimui, Kauno gyventojai neteko karšto vandens. Pataisius sprogimo termofikacinėje jėgainėje padarinius, antradienį popiet kauniečiai jau turėtų gauti karštą vandenį. Kaip sakė Kauno Termofikacinės elektrinės direktorius Alfredas Sabaliauskas, sekmadienio vakarą elektrinėje įvykusio sprogimo padariniai buvo pradėti tvarkyti iš karto, todėl jau pirmadienio vakarą vandeniu pradėti pildyti šilumos tinklai.

Antradienį, 7 valandą ryto elektrinėje paleista vandens cirkuliacija, o popiet užkūrus katilą, ketinama miestą aprūpinti ir karštu vandeniu.

Gaisro priežastys, pasak A. Sabaliausko, paaiškės po dviejų savaitių tyrimo, kurį AB „Lietuvos energija“ generalinio direktoriaus Rimvydo Rukšėno įsakymu atliks specialieji energetikų komisija. Del techninio gedimo kilęs sprogimas sekmadienio vakarą suniokojo vieną iš jėgainės transformatorių.

Praėjusią savaitę komisija uždarė Seimo posėdyje supažindino parlamentarų su išvadamis dėl 10 milijardų dolerių padidinto pelningumo programos, kuri buvo vykdoma per komercinį Tauro banką.

Komisijos nuomone, tokios programos yra patogios „nešvariems pinigams išplauti“, nes lėšos patenka į banką anksčiau, nei sutvarkomi dokumentai. Ekspertų nuomone, kadangi sunku būna išsiaiškinti pinigų kilmę, programa naudojama pinigų neteisėtai kilmei užslėpti.

R. Dagys priminė, kad komisija nustatė, jog tarpininkavimo programai parašus yra padėję keturi teisės tam neturėję pareigūnai — buvęs Lietuvos banko valdytojas Kazys Ratkevičius, buvęs energetikos ministras Algimantas Stasiukynas, Seimo kancleris Neris Germanas bei prezidento kanceliarijos vedėjas Andrius Meškauskas.

Komisija siūlė pradėti Seimo kancleriui apkaltos procesą, tačiau, nutraukus tolimesnį komisijos tyrimą, pasiūlymas

Buvęs Lietuvos ir Švedijos užsienio reikalų ministrai Algirdas Brazauskas (kairėje) ir Margaretė af Ugglas (dešinėje) susitiko birželio 29 d. Vilniuje vykusiame Lietuvos Krikščionių Demokratinės Partijos tarybos posėdyje. Posėdį sveikino M. af Ugglas pastebėjo, kad Lietuvos „socialistinė vyriausybė“ ėmusi „populistinių priemonių“ ekonomika tapo destabilizuota. Todėl, anot jos, svarbu, kad į naująją Seimą ateitų krikščionys demokratai ir konservatoriai. Anot kito svečio, Europos Krikščionių Demokratinės Sąjungos prezidento Wim van Velzen, „A. Brazauskas ir V. Landsbergis — Europoje gerai žinomi politikai“. Pasak jo, kadangi artimiausiu metu bus daromi pagrindiniai sprendimai dėl tojimo į Europos sąjungą, labai svarbu, kad Lietuvos vyriausybė būtų stabili“.

Nuotr. R. Jurgaitis „Lietuvos rytė“

V. Landsbergis reikalauja iširti Tauro banko programą

Vilnius, liepos 8 d. (AGEP) — Seimo opozicijos vadas Vytautas Landsbergis apkaltino Seimo valdybą ir daugumą, vyriausybę, Tauro banką bei Generalinę prokuratūrą tuo, kad buvo su-trukdyta toliau dirbti parlamentiniam laikinajai komisijai, tyrusiai 10 milijardų dolerių padidinto pelningumo programą.

Praėjusią savaitę Seimas nutarė sustabdyti šios komisijos igaliojimus. Komisija buvo pareiškus rimtą susirūpinimą dėl padidinto pelningumo programos per Tauro banką jau padarytos ar galimos žalos Lietuvos finansų sistemai bei tarptautiniam prestižui. Ji taip pat rekomendavo pradėti apkaltos procesą Seimo kancleriui Nerui

Germanui bei patraukti atsakomybės buvusiuosius Lietuvos Banko valdybos pirmininką Kavalybę ir daugumą, vyriausybę, Tauro banką bei Generalinę prokuratūrą tuo, kad buvo su-trukdyta toliau dirbti parlamentiniam laikinajai komisijai, tyrusiai 10 milijardų dolerių padidinto pelningumo programą.

Trečiadienį spaudos konferencijoje V. Landsbergis teigė, kad

A. Meškauskas pasirašė žodžiais „valdžios vardu“ ir suabejojo, ar tai buvo padaryta be prezidento žinios. Remdamasis komisijos išvadomis, opozicijos vadas teigė, kad yra įvairių parodymų nesutapimų, dokumentų klaidų. Pasak jo, vyriausybė atsisako nuo Tauro banko protokolo dėl 500 milijonų dolerių, nors jame parašyta, kad ji pritaria. „Tai kas meluoja — patikimas bankas, ar patikima vyriausybė?“, klausė Vytautas Landsbergis.

Lietuvos prezidentas inicijuoja mirties baudmės sustabdymą

Vilnius, liepos 5 d. (AGEP) — Lietuvos prezidentas Algirdas Brazauskas paskelbė, kad užves

procesą, siekiant, kad Lietuvoje būtų panaikinta mirties bausmė. Tai pažymima liepos 5 d. išplatintame Lietuvos prezidento atstovo spaudai pareiškime. Prezidento nuomone, kol šis klausimas nebus galutinai išspręstas, mirties baudmės Lietuvoje neturėtų būti vykdomos.

Dabar Lietuvoje bausmės įvykdymo laukia devyni nuteistieji myriop. Paskutinis nuosprendis įvykdytas prieš metus, kai buvo sušaudytas žurnalisto Vito Lingio nužudymo organizatoriaus Borisas Dekanidzė. Birželio mėnesį prezidentas atmetė du malones prašymus.

Pareiškime pažymima, kad prezidentas pradės šį procesą, „vadovaudamasis žmoniškumo principu, siekdamas paspartinti Lietuvos integraciją į Europą ir atsižvelgdamas į daugumos Europos valstybių požiūrį į mirties baudmės vykdymą“.

Prezidento pareiškimas paskelbtas praėjus savaitei po Europos Tarybos Parlamentinės Asamblėjos sesijos, kurioje Lietuva kartu su Latvija, Rusija ir Ukraina buvo paraginta paskelbti moratoriumą mirties baudmės vykdymui.

„Sveikinu tokį prezidento sprendimą ir tikiuosi, kad Europos Taryba sutiks jį labai palankiai“, korespondentui pasakė Lietuvos delegacijos ET Parlamentinėje Asamblėjoje vadovas Algirdas Gričius. Jis sakė kreipsis į tarptautines organizacijas, kad Lietuvai būtų suteikta pagalba gerinant ilgą laikui nuteistųjų kalėjimo sąlygas. Pasak A. Gričiaus, neoficialiai tokia parama Lietuvai pa-

30 Seimo narių siūlo atšaukti Seimo kanclerį

Vilnius, liepos 9 d. (AGEP) — Antradienį 30 Seimo narių įteikė Seimo pirmininkui pareiškimą, siūlydami atšaukti Seimo kanclerį Nerį Germaną iš užimamų pareigų. Remiantis Seimo Statutu, tokį pasiūlymą gali pateikti penktadalis Seimo narių, t.y. 29 parlamentarai. Pareiškime remiamasi parlamento laikinosios tyrimų komisijos išvadomis. Ši komisija tyrė 10 milijardų kreditinės lėšos Tauro bankui istoriją ir valstybės pareigūnų suteiktą garantijų teisėtumą.

Pareiškime nurodoma, jog „Seimo Statutas Seimo kancleriui nenumato teisės pasirašyti tarpininkavimo raštus ir garantuoti už komercinius bankus“, todėl kancleris N. Germanas, 1994 m. birželio 27 d. pasirašydamas garantinį raštą Tauro bankui, „viršijo savo igaliojimus“. Tai tvirtinama ir išvadose Seimo komisijos, kurios igaliojimus Seimas praėjusią savaitę sustabdė.

Ta pati komisija nustatė, kad kanclerio išsiunčiamų raštų

registracijos knygoje įrašas apie 1994 m. birželio 27 d. garantinį raštą yra suklaidotas. Išvadose nurodoma, kad šis raštas įregistruotas kaip raštas Užsienio reikalų ministerijai dėl vizos Seimo nariui Karoliui Snežko. „Tai, kad kanclerio klastotė sąmoninga, patvirtina faktas, nurodytas komisijos išvadose: Užsienio reikalų ministerija tos dienos ir to numertio rašto dėl K. Snežko vizos nėra gavusi“, pažymima pareiškime dėl N. Germano atšaukimo iš Seimo kanclerio pareigų.

Tačiau, pačiame Pareiškimo tekste, kurį pasirašė daugiau nei penktadalis Seimo narių, įsivėlė klaida. Kancleris N. Germanas, siūloma atšaukti, remiantis „Konstitucijos 219 ir 220 straipsniais“. Tuo tarpu Konstitucija, kurioje tėra 154 straipsniai, apskritai neregulmentuoja Seimo pareigūnų atšaukimo procedūras. Tokių pareigūnų, įskaitant Seimo kanclerį, atšaukimo tvarką nustato Seimo Statuto 219 ir 220 straipsniai.

Derinamas Lietuvos ir Prancūzijos gynybinio bendradarbiavimo planas

Vilnius, liepos 8 d. (AGEP) — Pirmadienį Vilniuje derinamas Lietuvos ir Prancūzijos artimiausių metų gynybinio bendradarbiavimo planas. Nuo penktadienio Lietuvoje viešintys aukštųjų Prancūzijos karininkų delegacija posėdžiauja su Lietuvos Krašto apsaugos ministerijos Tarptautinių ryšių departamento pareigūnais. Ketinama suderinti visus bendradarbiavimo plano punktus, kurie vėliau bus peržiūrėti Paryžiuje ir tuomet planas bus pasirašytas.

Prancūzijos generalinio štabo viršininko pavaduotojo diviziono generolo Alain Faupin vadovaujami karininkai jau susitiko su ministru Linu Linkevičiumi,

kariuomenės vadu generolu Jonu Andriškevičiumi, lankėsi Seimo Nacionalinio saugumo komitete, Prancūzijos ambasadoje.

Dvišalis gynybinio bendradarbiavimas tarp Lietuvos ir Prancūzijos pradėtas 1994 m. pasirašius tarpvyriausybę sutartį. Nuo tada į Lietuvą atvyksta Prancūzijos kariuomenės konsultantai, kasmet Klaipėdos uostą aplanko šios šalies kariniai laivai, patiriami keičiasi karo akademijų studentai. Prancūzija taip pat yra suteikusi nemažai materialinės paramos Lietuvos ginkluotiesiems pajėgoms.

A. Brazauskas tikisi gerų santykių su Rusija

Bona, liepos 4 d. (AGEP) — Lietuvos prezidentas Algirdas Brazauskas mano, kad balsuodami už Rusijos prezidentą Borisą Jelciną, Rusijos piliečiai „parėmė dar ryžtingesnį reformų įgyvendinimą“.

„Tai sudaro palankias prielaidas aktyviam Rusijos dalyvavimui tarptautinės bendrijos veikloje“, pažymi Lietuvos prezidentas pareiškime, kurį išplatino prezidento spaudos tarnyba. Pareiškimas padarytas per prezidento vizitą Vokietijoje.

A. Brazauskas tikisi, kad žadėta, jeigu būtų sustabdytas mirties baudmės vykdymas.

Istoje Europos Taryboje 1993 m. ir vėliau ratifikavusi Europos Žmogaus teisių ir pagrindinių laisvių konvencija, Lietuva neprisijungė prie konvencijos Šestojo protokolo, kuris, su tam tikromis išlygomis, draudžia mirties baudmės taikymą.

— Maskvoje širdies priepuoliu išliko žmogaus teisių kovotojas Sergej Kovaliov, ir liepos 8 d. jis paguldytas į ligoninę labai rimtoje būklėje. Kartu su Andrej Sacharov jis 10 metų kalėjo gulage ir tremtyje. Aktyviai dalyvavo ir Lietuvos pagrindinėje rezistencijoje.

KALENDORIUS

Liepos 11 d.: Šv. Benediktas, abatas (480-543 m.). Europos globėjas; Kipras, Olga, Rimtenis, Skaidrė. 1940 m. prasidėjo pirmieji sovietų vykdomi masiniai lietuvių suėmimai Lietuvoje.

Liepos 12 d.: Palaimintasis Jurgis Matulaitis, vyskupas (1871-1927); Bonifacas (Brunonas), Jūra, Vita. 1882 m. gimė visuomenininkas, lietuvių literatūros istorikas Mykolas Biržiška. 1909 m. įkurtas „Draugas“. 1920 m. Maskvoje pasirašyta Lietuvos ir Sovietų Rusijos taikos sutartis, pagal kurią ir Vilnius pripažintas Lietuvai.

LIETUVIŲ TELKINIAI

DETROIT, MI

STASIO BUTKAUS ŠAULIŲ
KUOPOS METINĖ
GEGUŽINĖ

Stasio Butkaus šaulių kuopos gegužinėn sekmdienį, birželio 30 d. vykusio „Pilenų“ stovyklavietėje, arti Manchester miestelio, susirinko gražus būrys šaulių, jų draugų ir svečių iš arti ir toli. Diena graži, saulutė nešykštė sėdus pasidylti šiltai spinduliui.

Seimininkavo kuopos vadas Jonas Šostakas ir būrys jo talkininkų. Svečiai buvo vaišinami ant anglių keptu jautiu ir kitais skanumynais. Buvo paruoštas gausus maisto bufetas. Rimgaudas Švoba rūpinosi gerimais ištroškusiems. Vyko ir laimėjimai, kuriuos pavadė Lidi Mingelienė ir Regina Juškaitė. Vladas Staškus turėjo išstatę savo parodėlę „IV šokių šventė 1972 m.“. Įvairiose laikraščių iškarpose matėme 1972 m. dalyvavusių šokių iš Detroito ir Clevelando. Taip pat matėme tų metų JAV prezidento žmoną Patricia Nixon nusifotografavusią su įvairiomis šokių grupėmis. Visi gegužinės dalyviai buvo patenkinti savo laimėjimais ir maloniai tarp draugų gamtoje praleista sekmdienio popietė.

Regina Juškaitė

GEORGE PERLES
GOLFO TURNYRAS

Lietuvių futbolio žvaigždės ir buvusio Michigan State universiteto futbolio komandos trenerio George Perles trečiasis golfo turnyras vyks pirmadienį, liepos 15 dieną, Paint Creek Country Club laukuose, Lake Orion, Michigan. Golfo dieną rengia „Pagalba Lietuvai“ komitetas, vadovaujamas Lietuvos Vyčių Garbės nario Robert Boris. Garbės komiteto sudaro kardinolas Adam Maida, Michigan gubernatoriaus John Engler, JAV senatorius Spencer Abraham, JAV Kongreso atstovas Joe Knollenberg. Komiteto nariai George Perles, Michigano Generalinis prokuroras Frank Kelley ir Detroito futbolio komandos treneris Wayne Fontes. Dauguma golfo žaidėjų ne lietuviai, tačiau savo dalyvavimu sutelktomis lėšomis padeda sumokėti medicinai reikmenų siuntų į Lietuvą išlaidas. Golfo dienosio dalyvavimo kaina, įskaitant ir banketą, yra 200 dolerių asmeniui. Dalyvavimas vien tik bankete 50 dol. asmeniui. Visuomenė kviečiama dalyvauti golfo aikštėje ir bankete. Registracijos pas Robert Boris, tel. 810-682-0098 ar L. Kulikauską, 810-680-8890.

Im

SAN ANTONIO, TX

TEXAS LIETUVIAI
RUOŠIASI TAUTYBIŲ
FESTIVALIUI

1990 metais susiorganizavę San Antonio lietuviai jau septyni metai rengiasi dalyvauti viename iš svarbiausių šio miesto renginių – Tautybių festivalyje. Žvilgtelkime per petį pasižiūrėti, kaip jie dirba. Festivalis vyks š.m. rugpjūčio 1-4 d. Balandžio 15 dienos žiniaraštyje kreipiamasi į narius, ieškant talkos.

Bulvinių dešrų gamybai, kuri suplanuota birželio 8 d. 8 val. ryto iki darbas, paprastai trunka maždaug 8 valandas, bus baigtas. Sunaudojama 300 svarų bulvių, 50 svarų svogūnų, 50 svarų lašinių. Grupei vadovauja Vanice ir Armon Grantham.

Muginukų puošimui, kuriam

vadovauja Rasa ir Bilius savo namuose. Birželio 22 d. numatyta dirbti nuo 10 val. ryto iki 250 širdelių bus papuoštos.

„Ausyčių“ gamyba organizuojama liepos 19 ir 20 d. nuo 10 val. ryto iki 1,200 ausyčių bus pagaminta. Reikės sukapti ir iššutinti daug svogūnų ir grybų kamsalui ir įvynioti jį į „Won Ton wrappers“, formuojant ausytes. Šiam darbui savo namuose vadovauja Marty ir Rochelle Javors.

Patiame festivalyje š.m. rugpjūčio 1-4 d. kviečiami savanoriai dirbti įvairius darbus: mokyti audimo pagrindų, kalbėti apie Lietuvą, paravinėti suvenyrus, dirbti virtuvėje atšildant pagamintus gaminius, verdant kopūstus, gaminant padažą ir maistą bei gėrimus juos lankytojams paravinėti ir patarnauti.

Texas lietuvių grupė negausi, jai vadovauja daugiausia tebedirbantys profesionalai, o štai kokius darbus jie nuveikia, kad viešai festivalyje galėtų stovėti lygiomis greta gausių ir turtingų kitų tautybių.

Argi pateisinamas žvelgimas iš aukšto į lietuviškai nekalbančius lietuvius, matant jų pasižymėjimą, organizuotumą ir darbštumą? Ar bendruomenei nevertėtų jų pasiekti, informuoti, surasti jiems vietą šlia savęs, pasiūlyti bendradarbiavimą, darbo gaires?

O. Šilėnienė

LOS ANGELES, CA

J. DAUMANTO ŠAULIŲ
KUOPOS SUSIRINKIMAS

Juozo Daumanto šaulių kuopos vadas Kazys Karuža š.m. balandžio 28 d. pradėdamas susirinkimą pasveikino dalyvius ir pateikė kuopos metinės veiklos apžvalgą, išryškinančią ne tik veiklą, bet ir lietuvišką dosnumą.

Šauliai su vėliavomis ir uniformuota palyda (kartu su kitomis organizacijomis) dalyvavo Vasario 16-sios minėjime. Visose tautinėse šventėse šauliai vadovauja iškilmingam vėliavų pakėlimui, su vėliavomis dalyvauja šv. Mišiose ir akademiniuose minėjimuose. Tautinių švenčių minėjimus rengia ALTas, LB Vakarų apygardos valdyba ir Tautinė sąjunga. Kariuomenės šventės minėjimą – LKV „Ramovė“. Šauliai visur aktyviai dalyvauja.

K. Karužos 1994 m. apsilankymo Lietuvoje išpučių (ten vykusio suvažiavimo ir kitų renginių) filmo rodymas 1995 m. rugsėjo 18 d. šv. Kazimiero parapijos salėje surengtame parapijos-gegužinėje, kurioje dalyvavo 200 asmenų. Šis sėkmingas renginys buvo kuopai pelningas.

Septynioliktos šaulių rengtos Kūčios šv. Kazimiero parapijos salėje 1995 m. gruodžio 18 d. sutraukė arti 300 asmenų. Kūčių rengimo tradicija bus tęsiama ir ateityje. Šiais metais Kūčios bus rengiamos gruodžio 15 d.

Prėjusiais metais buvo sušaukti 4 posėdžiai ir du susirinkimai, kuriuose dalyvavo arti 40 narių.

Knygos „Sukilimas 1941 m. birželio 22-28 d.“ išleidimui daumantiečiai surinko 3,300 dol. aukų, iš kurių 2,300 suaukojo daumantiečiai šauliai ir šaulės, o 1,000 dol. gauta iš šaulių rėmėjų. Iš mecenatų gautos aukos buvo pasiūstos „Kardo“ žurnalui.

K. Karuža ir šaulys Antanas Daukantas surinko arti 1,000 dol. aukų Lietuvos partizanams invalidams šelpti ir 200 dol. Kartenos partizanų muziejaus statybai.

Daytona Beach lietuvių choras „Sietynas“. Iš k. sėdi – Irena Kaptienė, Flora Dippel, vadovas muz. Antanas Skridulis, Amalija Jagutienė, Juozas Daugėliene. Stovi – Algimantas Dautartienė, Aniceta Mažeikienė, Juozas Sodaitis, Birutė Kožienė, Juozas Paliulis, Veronika Janušaitienė, Juozas Baltrušaitis, Ona Karašienė, Algirdas Šilbajoris, Gediminas Lapėnas ir Jadviga Barūnienė. Nuotr. Jono Daugėlos

J. Daumanto šaulių kuopa dabar turi 50 narių. Uniformuotų – 8 vyrai ir 8 moterys. Kandidatų – būsimų narių 10 asmenų. Praėjusiais metais mirė 4 šauliai, es: buvusi moterų vadovė šaulė Judita Paškauskienė, savanoris Mykolas Barauskas, garbės šaulys rašytojas Jurgis Gliuda ir Ona Bielskienė-Elskus.

Pastarųjų trejų metų eigoje pagyvėjo Daumanto kuopos veikla. Kuopa rūpinasi jaunesnių kandidatų įtraukimu veiklon. Šauliai labai susirūpinę Lietuvos LDDP savivalimui ir prez. A. Brazausko dėsniu grąžinti Lietuvos šauliams šaulių nuosavybę – namus Kaune, Laisvės Aleja Nr. 37. Šauliai išvejojė privalo vieningai veikti, remti Lietuvos reikalus finansiskai ir moraliai.

J. Daumanto šaulių kuopos dabartinė valdyba: kuopos vadas Kazys Karuža, pavaduotojas Vytautas Vidugiris, sekretorius (raštininkas) Juozas Dženkaitis, išdininkas Mindega Banionis, šeimininkė Antanina Ulidukienė. Revizijos komisijos pirm. Antanas Pinkus ir narė Danutė Kaškelienė.

Šis kuopos vado K. Karužos pranešimas buvo priimtas gausiais plojimais. Tolimesnės susirinkimo eigoje šaulys Š. Šulas perskaitė 1995 m. spalio 29 susirinkimo protokolą. Protokolo pažymėtos dvi šaulių Juditos Paškauskienės ir Onos Bielskienės-Elskus mirtys. Abi velionės buvo pagerbtos visų dalyvavusių atsisojimu ir susikaupimu minute.

Kuopos vadas pranešė apie LSS Gen. Plechavičiaus šaulių rinktinės štabo viršininko Sauliaus Bursko nelaimę, kai, vykdamas gynybos pratybas, jo laikoma signalinė raketa sprogo, labai sužalodama jo kairę ranką. Karuža, pasitaręs su valdyba, nukentėjusiam nusiuntė 225 dol. auką. Taipgi nusiuntė 100 dol. auką Kartenos žuvusių ir nukankintų partizanų atminimui statomam muziejui.

Kuopos vadas pranešė, kad atskiros šaulių kuopos negali susiti protestų ar reikalavimų Lietuvos Seimo nariams ar prez. A. Brazauskui, reikalaujami pakeitimų ar pagerinimų valdžioje. Daumanto kuopa reikalauja, kad būtų siunčiami protestai prieš LDDP savivalimą Lietuvos valdžioje. Karuža paaiškino, kad šie reikalai turi būti vykdomi LSSI vado M. Abariaus.

S. Šulius perskaičius 1996 m. balandžio 28 d. protokolą, atsisojimu ir susikaupimu minute buvo pagerbti šiais metais mirusieji šauliai – savanoris Mykolas Barauskas ir garbės šaulys Jurgis Gliuda, kuris už nuopelnus Lietuvai buvo apdovanotas Šaulių Žvaigždės ordinu.

Buvo perskaitytos ištraukos iš LSSI centro valdybos aplink-

raščio Nr. 3-čio, taip pat gauti sveikinimai iš Lietuvos Šaulių s-gos CV, LSS Vilkauskio rinktinės sveikinimai ir padėka už paramą.

K. Karuža pranešė, kad šiuo metu J. Daumanto kuopos išdas siekia 5,000 dol., kurių 4,000 dol. neličiami. Vadui pasitarus su valdyba, 1,000 dol. paskirta paremti Lietuvos Šaulių s-gą ir 300 dol. – „Trimitui“. Pranešė, kad surinkti 636 dol. šią vasarą bus asmeniškai įteikti vargšantiems Lietuvos partizanams-invalidams. Lietuvos Karių veteranų s-gos Los Angeles skyrius nusiuntė 750 dol. tremtinių ir invalidų paramai. Buvo priimtas dim. ltn. A. Bulotos pasiūlymas, kad Kariuomenės švenčių pelnas būtų skiriamas partizanų paramai.

Visi dalyviai su dideliu dėmesiu išlausė LSSI buv. pirminko Karolio Milkovačio paskaitos apie LSS-gos įkūrėją Vladą Putvinskį-Putvį. Po susirinkimo buvo iškilmingi pietūs, kuriuos paruošė šaulė A. Ulidukienė, padedama kitų sesių šaulių. Po trejetos valandų visi susirinkimo dalyviai skirstėsi gera nuotaika, džiaugdamiesi našia kuopos veikla.

A. Daukantas

DAYTONA BEACH, FL

ŽVILGSNIS Į LIETUVOS
PRAEITĮ

Lietuvių Bendruomenės Daytona Beach apylinkės valdyba, vadovaujama Mindaugo Petrsko, kiekvieno mėn. pirmąjį trečiadienį ruošia pabėdravimo popietes Stacey's restorane. Į pabėdravimą pietus susirenka iki 60 ir daugiau apylinkės lietuvių. Popietės naudingos – pabėdravimas, pasiklausoma įvairiomis temomis paskaitų.

Birželio 5 d. popietėje, restorane kalbėjo Narimantas Karaša, savo nebe pirmoje paskaitoje įdomiai papasakojo lietuvių tautos istoriją, sugrįžtant į gilią senovę, šimtmečius. LB valdybos vicepir. Nariczas Kreivėnas supažindino dalyvius su paskaitininku.

Narimantas Karaša uoliai surenka lietuvių tautos ir valstybės istorinius duomenis ir vaizdžiai perteikia klausytojams. Šį kartą jis kalbėjo apie lietuvių tautos kiltis, valdovus, žemes, kurias valdė laiko amžių savarajėje Lietuvos valdovai – kunigaikščiai. Aptarė ano metų valdovų tarpusavio santykius bei kovas su kaimynais. Besiklausydami Narimanto Karašos paruoštų paskaitų, daug ką sužinojome apie Lietuvą, ko net būdami gimnazijoje neišmokome.

Paskaita išklaudyta su dėmesiu. Laukiama jų daugiau. Nariczas Kreivėnas jam padėkojo ir pranešė, kad ateinantis pabėdravimas – pietūs vyks

Lietuvos Vyčių veikla

ARTEJA LIETUVOS
VYČIŲ 83-SIS
SUVAŽIAVIMAS

Netrukus vyksime į Brockton, MA, dalyvauti Lietuvos Vyčių 83-ame suvažiavime/seime. Kiek iš mūsų esame pasirodę dalyvauti posėdžiuose su planais, idėjomis, pasiūlymais ir mintimis Lietuvos Vyčių organizaciją pagerinti ir jos veiklą platinėti? Ar vykstame tik gražiai praleisti laiką, aplankyti naujas vietas, sutikti naujus draugus, atnaujinti senas pažintis ir nedalyvausime posėdžiuose? Tiekimės, kad taip nėra.

Teisingai sakoma, kad suvažiavime yra galimybė atnaujinti pažintis, susitikti naujus draugus ir džiaugtis jų draugyste. Bet svarbiausia yra dalyvauti posėdžiuose ir išreikšti meilę Lietuvos Vyčių organizacijai. Visi laukiame ir norime žinoti kas buvo atlikta praėjusiais metais ir ieškome būdų stiprinti organizaciją. Visi turime būti pasirodę dirbti ir prisidėti suvažiavimo komiteuose, kad turėtume geresnį supratimą kaip Lietuvos Vyčių organizacija Amerikoje veikia.

Vyčiams, kurie dalyvauja kaip atstovai, linkim, kad visi jie pasiryžtų dalyvauti visomis jėgomis, mintimis ir širdimis. Išidėmėtina, kad iš organizacijos gausime tiek, kiek mes į ją įnešime.

Jei kiekvienas Lietuvos Vyčių narių nuspręsimas ir atliksime savo darbą ir dalį, turėsime ne tik idealų suvažiavimą, bet tuo pačiu sustiprinsime organizaciją ir sugrįšime į kuopas pasirodę skieisti Lietuvos Vyčių idealizmą. Tai bus proga pasitarnauti organizacijai, Lietuvos vyčiams atlikti ką nors „Dievui ir Tėvynei“. Iki pasimatymo Brocktone, MA, š.m. rugpjūčio 7-11 d.

liepos 3 d. Stacey's restorane. Po paskaitos Birutė Kožienė pranešė apie „Saulutės“ skyriaus veiklą. Padėkojo nemažam būriui „Saulutės“ rėmėjams. Suminėjo kiek išsiųsta siuntų našlaičiams, vargstantiems. „Saulutė“ mūsų telkinys, atlieka gražų šalpos darbą.

Jurgis Janušaitis

MARTYNO MAŽVYDO
GIRAITE

Artinasi itin brangus ir svarbus jubiliejus – 1997-aisiais su eis 450 metų, kai Martynas Mažvydas išleido pirmąją lietuvišką knygą „Katekizmas“.

Ruošiantis jubiliejui, tarp Zervynų ir Pauosupio kaimų literatai pasodino tūkstantį medelių. Tai – Martyno Mažvydo giraitė. Spindi per šimtmečius, lyg neblėstanti žvaigždė pirmoji lietuviška knyga. Lai gražiai auga jos autoriaus vardu pavadinta giraitė.

DRAUGAS

(USPS-161000)

THE LITHUANIAN WORLD WIDE DAILY

Published daily except Sundays and Mondays, legal Holidays, the Tuesdays following Monday observance of legal Holidays as well as Dec. 26th and Jan. 2nd by the Lithuanian Catholic Press Society, 4545 W. 63rd Street, Chicago, IL 60629-5589.

Second class postage paid at Chicago, IL and additional mailing offices. Subscription Rates: \$95.00. Foreign countries \$110.00. Postmaster: Send address changes to Draugas – 4545 W. 63rd St., Chicago, IL 60629.

Pašto išlaidas mažinant, pakvitavimai už gautas prenumeratas nesunuti. Ant DRAUGO prie kiekvieno skaitytojo adreso, gavus iš jo mokėstį, pažymima, iki kada yra užsimokėjęs.

DRAUGO prenumerata mokama iš anksto

	metams	1/2 metų	3 mėn.
JAV	\$95.00	\$55.00	\$35.00
Kanadoje ir kitur (U.S.)	\$110.00	\$60.00	\$40.00
Tik šeštadienio laida:			
JAV	\$55.00	\$40.00	\$30.00
Kanadoje ir kitur (U.S.)	\$60.00	\$45.00	\$35.00
Užsakant į Lietuvą (Air cargo)	\$100.00	\$55.00	
Tik šeštadienio laida	\$55.00		
Užsakant į užsienį oro paštu	\$500.00	\$250.00	
Tik šeštadienio laida	\$160.00	\$85.00	

Vyriausios redaktorės Danutė Bindokienė
Administratorių Ignas Budrys
Moderatorių kun. Viktoras Rimelis

- Administracija dirba kasdien nuo 8:30 iki 4:30, šeštadieniais nedirba.
- Redakcija už skelbimų turinį netaisako. Skelbimų kainos priimančios, gaus prašymą ką nors skelbti.
- Redakcija dirba kasdien nuo 8:30-4:00, šeštadieniais nedirba.
- Redakcija straipsnius taiso savo nuožiūra. Nesunaudoję straipsnių nesaugo. Prašome siunčiant pasiūlyti kopiją.

LIETUVOS VYČIŲ 83-OJO
SUVAŽIAVIMO SEIMO,
BROCKTON, MA
DARBOTVARKĖ:

Rugpjūčio 7, trečiadienis

Norintiems dalyvauti – visos dienos prieš seimą išvyka į Plymouth Plantation ir pietūs. 7:30-9 v.v. – Centro valdybos posėdis.

Rugpjūčio 8, ketvirtadienis

Visa diena – registracija ir informacijos Holiday Inn viešbutyje. 9:30 v.v. – autobusai išvažiuoja į bažnyčią.

10 v.v. – seimo atidarymo šv. Mišios šv. Kazimiero bažnyčioje.

Po Mišių seimo atminimui bus sodinamas medelis; po to priėmimas parapijos salėje. 2-5 v. p.p. – pirmas seimo darbo posėdis.

6 v.v. – susipažinimo vakaras viešbutyje.

Rugpjūčio 9, penktadienis

Visa diena – registracija ir informacijos viešbutyje. 8 v.v. – šv. Mišios viešbutyje.

9:30-12 v.v. – antras seimo darbo posėdis.

12 v. p.p. – „Pagalba Lie-

tuvai“ metinis susirinkimas, Lietuvos Vyčių fondo metinis susirinkimas.

12:30 v. p.p. – pietūs viešbutyje.

2:50 v. p.p. – trečias seimo darbo posėdis.

7 v.v. – kokteiliniai viešbutyje.

8 v.v. – kultūros vakaras.

Rugpjūčio 10, šeštadienis

8 v.v. – šv. Mišios viešbutyje.

9:30-12 v.v. – ketvirtas seimo darbo posėdis.

12 v. p.p. – šv. Kazimiero gildijos metinis susirinkimas.

1:30-4:30 v. p.p. – penktas seimo darbo posėdis.

7 v.v. – seimo banketas ir šokiai.

Rugpjūčio 11, sekmadienis

8:15 v.v. – pusryčiai.

9:30 v.v. – autobusai išvyksta į bažnyčią.

10 v.v. – seimo uždarymo šv. Mišios šv. Kazimiero bažnyčioje.

(Tuoj po šv. Mišių, bus trumpas Lietuvos laisvės kovotojų prisiminimas ir bendra seimo dalyvių nuotrauka).

2 v. p.p. – Centro valdybos posėdis.

Regina Juškaitė

DR. A. B. GLEVECKAS
GYDYTOJAS IR CHIRURGAS
SPECIALYBĖ – AKIŲ LIGOS
3000 W. 96 St. Tel. (708) 423-0101
Valandos pagal sutarimą
Pirm. 3 v. p.p. - 7 v.v., antr. 12:30 - 3 v. p.p.
treč. uždaryta, ketv. 1 - 3 v. p.p.
penkt. ir šėd. 9 v.v. - 12 v. p.p.

6132 S. Kedzie Ave., Chicago
(312) 778-0000 arba (312) 408-4441

DR. K. A. JUCAS
ODOS LIGŲ SPECIALISTAS
GYDO ODOS AUGLIUS IR ŽAIZDAS IR
IŠSIPLĖTUSIAS KOJŲ VENAS
KOSMETINĖ CHIRURGIJA

DR. JOVITA KERELIS
Dantų gydytoja
3315 W. 55th St., Chicago, IL
Tel. (312) 478-2112

9525 S. 79th Ave., Hickory Hills, IL
Tel. (708) 300-8101
Valandos pagal sutarimą

Tel. kabinete ir bute: (708) 683-4189

DR. P. KISIELIUS
GYDYTOJAS IR CHIRURGAS
1443 So. 98th Ave., Cicero
Kasdien 1 iki 8 v.v.

Išskyrus treč. Šėd. 12 iki 4 val. p.p.

EUGENE C. DECKER, D.D.S., P.C.
4647 W. 103 St., Oak Lawn, IL
Pirmas apyl. su Northwestern un-to
diplomu, lietuviams sutarkys dantis už
prieinamą kainą. Pacientai primami
absoliučiai punktualiai. Sušarūninti
(kalbėti angliskai) tel. 708-423-8300

SURENDER LAL, MD
Specialybė – Vidaus ligos
7722 S. Kedzie, Chicago, IL 60622
Tel. 312-434-2123
Valandos pagal sutarimą

Kab. tel. (312) 471-3399

VIDAS J. NEMICKAS, M.D.
KARDIOLOGAS – ŠIRDIES LIGOS
7722 S. Kedzie Ave.,
Chicago, IL 60622

LINAS SIDRYS, M.D.
Oftalmologas/Akių Chirurgas
8630 S. Ridgeland Ave.
Chicago Ridge, IL 60415
708-636-6622
4140 W. 63rd St.
312-736-7700

Cardiac Diagnostics, Ltd.
6132 S. Kedzie Ave.
Chicago, IL 60629
Tel. 312-436-7700

RIMGAUDAS NEMICKAS, M.D.
S. PRASAD TUNMALA, M.D.
Širdies ir Kraujagyslių Ligos
Valandos pagal sutarimą

DR. L. D. PETREIKIS
DANTŲ GYDYTOJA
9005 S. Roberts Rd., Hickory Hills, IL
1 mylia į vakarus nuo Harlem Ave.
Tel. (708) 998-6986
Valandos pagal sutarimą

DR. LEONAS SEIBUTIS
INKSTŲ, PUSLĖS IR PROSTATOS
CHIRURGIJA IR GYDYMAS
6132 S. Kedzie

Val. antr. 2-4 v. p.p. ir ketv. 2-5 v. p.p.
Šėd. pagal sutarimą
Kabinete tel. 312-778-9899
Namų tel. 708-448-6646

EDMUNDAS VIZNAS, M.D., S.C.
Specialybė – Vidaus ligų gydytojas
Kalbama lietuviškai
6105 S. Archer Ave. (prie Austin)
Valandos pagal sutarimą
Tel. (312) 685-7756

ARAS ŽUJBA, M.D.
AKIŲ CHIRURGIJA
AKIŲ LIGOS
Good Samaritan Medical Center
Naperville Campus
1629 E. Ogden Ave., Suite 310
Naperville, IL 60563
Tel. 708-637-0000
Valandos pagal sutarimą

ČEČENIJA, KANČIOS SESUO

KUN. ROBERTAS GRIGAS

„Perduokite mano padėką lietuvių tautai. Jūs dabar vienintelė tauta, kuri jaučia mūsų skausmą kaip savo. Jūs – vienintelė pasaulyje tauta, kuri žino, kas yra prievarta. Ir pajuto tai visai neseniai. Tauta, kuri jaučia mūsų skausmą kaip savo, būdama kitoje pasaulio dalyje, apdovanoja Dievo...“

Čečėnijos Respublikos Iškėrijos prezidentas Džocharas Dudajevs
1994.12.14

Tikriausiai niekada istorijoje krikščioniška šalis su tokia užuojauta nežvelgė, taip karštai ir nesavanaudiškai nesimeldė už musulmoniška kraštą, kaip dabar Lietuva už Čečėniją. Ir šiame tariamame paradokse, šioje netikėtoje, sakytum, nei geografiškai, nei etniškai, nei konfesiškai nepaaiškinamoje, kančios pagindytose, draugystėje nuojauta kužda slypint tolimus, gilius Apvaizdos planus. Šiandien galbūt jį tik miglotus kontūrus tegalime nujausti.

Apšalusime Vilniuje vos ne vos suradęs tris baltas gėles, skambinu prie „Čečėnpress“ atstovės Lietuvoje Aminat Saejvas durų. Atidaro tik gerai išklaususi visų ankstesnių telefoninių, laiškinų pokalbių detales. Ir šis atsargumas visiškai suprantamas. Neseniai Anglijoje buvo nužudyti čečėnai, rūpinęsi išpausdinti pasus, pašto ženklus ir kitą nepriklausomos valstybės atributiką.

Trijų kryžių kalnas Vilniuje – Lietuvos kančių ir atgimimo simbolis.

Prieš mane stovi smulkutė, tamsiaplaukė moteris. – Sesuo... (Sirdis pati, spontaniškai susiranda šį kreipinį, dabar joks kitas, atrodo, nebūtų tinkamesnis).

Labai tvarkingame kambaryje – fakso aparatas, siunčiantis ilgus, vos įskaitomus popieriaus liežuvius iš besiginančio Grozno agonijos. Tai šių pranešimų santraukos protarpiais šmėkstelė mūsų spaudoje, TV žinių laidose. Kaip susišaukia su mūsų patį visai neseniai pastangomis prisibėsti į kokią nors tarptautinę instanciją, į kokią nors parlamentą – klausykite, mes esame, išgirskite, mus žudė ir tremė fiziškai ir tebetremia dvasiškai – iš mūsų identiteto... Padėkite, mes priešinamės – Kryžių kalnui ir neigiu dusia rašysena senųjų bei vaikų parašais primargintomis peticijomis... Mes ginamės – paslaptingomis ištikimųjų mirtimis – ir aukodami asmeninę laisvę. Mes – ne SSSR, mums daroma neteisėybė... Ir koks džiaugsmas, kokia viltis pripildydavo, kai Italijos kardinolas ar JAV Kongreso atstovas prisimindavo paneigusias tautų teises ar numeruotų antkapinių kuoliukų eiles tundra pakraščiuose, kai „New York Time“ pasiskirdavo keletą eilučių tam, kas mums buvo visas gyvenimas... Išgirskite! „Ne Pribaltika mes, ne Rusija!“ (Kestutis Genys). Mums daroma neteisėybė. Matyt, todėl šiandien taip gerai

suprantame čečėnus. Kurių priešmintinio šauksmo pasaulis vėl negirdi (nenori girdėti)? Keletas statistiškai šaltų eilučių vadinamoje „didžiojoje spaudoje“ („Atradimas šis nenaujas – Mažos tautos – mažas kraujo...“).

Ant įstiklintos knygų lentynos – Čečėnijos herbas, baltas vilkas, su oriu liūdesiu budintis mėnesienoje. Ir vėliava – jau pažįstamas Lietuvai, daugybėje solidarumo demonstracijų matytas platus žalias laukas su siauromis balta-raudona-balta juostelėmis apatijoje. Žiūrėdamas į ją, niekaip negaliu atsiginti įvaizdžio – per žalią pievą teka kraujo upelis...

Niekuomet neteko būti Kaukaze, nors svajoju. Tik skaityta, girdėta apie legendinį kalniečių svetimgumą. Čia tuojau gaunu tuo įsitikinti. P. Aminat taip nuosirdžiai kviečia prie stalo, akimirka į padėgia, karščiausiai įkalbinėja vaizintis, kad atsakyti jau būtų įskaudinimas. Kalbamės apie Čečėniją, jos istoriją ir dabartį.

Čečėnai drauge su ingušais sudaro nachų, arba vainachų etnosą (čečėnais juos praminė rusai pagal vieno kaimo pavadinimą; tikrasis etnonimas „vainach“ reiškia „savi žmonės“, „sava tauta“). Jų tautovardis „nochtčank“ pirmą kartą paminėtas VII a. armėnų geografoje Veikale. Kalba priklauso Kaukazo kalbų grupei. Raštija atsiranda XIX a. pabaigoje, iš pradžių vartojami arabų, 1925–1937 m. – lotynų, nuo 1938 m. – rusų rašmenys. 1991 m. paskelbus nepriklausomybę, grįžtama prie lotynų rašmenų.

Vainachai yra vieni seniausių Šiaurės Kaukazo, Tereko upės baseino ir priekalinių žemumų gyventojų. X amžiuje tarp jų išplito krikščionybė (gal ir tai – anuomet įpaustas malonės ženklas – yra nelauktai stiprios, abipusės mūsų tautų simpatijos priežastis? Juk niekas dvasios srityje neišnyksta be pėdsakų...).

XIII a. čia gyvenančias tautas teriojo mongolai, XIV a. – Tamerlanas. XVI–XIX a. įsitvirtino islamo (sunitų pakraipa) religija.

Rusijos veržimasis į Šiaurės Kaukazą prasidėjo XVII a. k. zokų, o XVIII a. jau ir reguliariosios armijos puolimais. Stiprėjančiai Rusijos ekspansijai priešinosi čečėno Mansuro Ušurmos 1781 m. suvienyti jo tautiečiai, ingušai, dagestaniečiai, osetinai, čerkesai, kabardinai. 1785 m. 26-erių metų šeichas Mansuras pasiskelbia visų Kaukazo kalniečių imamą – religiniu ir politiniu vadu, sukuriamas pirmasis teokratinis valstybinis darinys – imamatas. Tik 1791 m. gerai ginkluoti caro armijos daliniai įveikė Mansurą ir paėmė jį į nelaisvę. „Už kalniečių tautų

kurstymą prieš Rusiją ir didelių nuostolių padarymą imperijai“ (kokia nekintanti terminologija! Prisiminkime Rusijos federacijos prokuratūros išrašytą arešto orderį prezidentui Dž. Dudajevui!) Mansuras buvo nužudytas kalėti iki gyvos galvos Šliselburgo tvirtovės kalėjime, kur ir mirė 1795 metais.

1817–1864 m. Kaukazo karo metu, gindamiesi nuo Šiaurės kaimyno, kalniečiai vėl sukuria kelis imamatus. Žymiausias jų vadovauja avaras Šamilis 1834–1859 metais. Tikslai po 25 metų (!) atkaklaus pasipriešinimo, stebinusio pergalėmis prieš nepalyginamai stipresnį okupantą, Rusijos armijai užėmus Guno aulą, imamoto centrą ir paskutinę tvirtovę, Šamiliui patekus į nelaisvę, trumpam palaužiamą regiono mastu organizuota rezistencija. Rusijai aneksavus Šiaurės Kaukazą, dėl tremimų ir emigracijos iš buvusio 1,5 mln. čečėnų ir ingušų lieka apie 300 tūkst.

1877–1878 m. vyksta lokaliniai sukilimai. Iškilbinus imperijai Rusijos revoliucijoms, 1918 m. gegužės 11 d. įkuriamas Šiaurės Kaukazo Respublika. Tikslas – nepriklausoma kalniečių tautų konfederacija. 1919–1920 m. gyvuoja Šiaurės Kaukazo emyratas. Sovietų valdžiai pasisėka įtraukti dalį kalniečių į kovą prieš baltgvardiečių generolą Denikiną, skelbusi „vieningos ir nedalomos“ Rusijos atkūrimą. Kaip tik tokią imperinę koncepciją grėmė sau pagristai laikę laisvos Kaukazo tautos. O bolševikai viliojo tautų apsisprendimo teise...

1920 kovo mėn. įsitvirtina sovietų sistema, 1921 m. sudaroma Kalniečių ASSR, 1922 m. – Čečėnijos, 1924 m. – Ingušijos autonominės sritys. Greitai atsiskleidžia žadėtųjų teisių apgavystė ir nepakitusi reikalavė: 1929 m. i prievartinę kolektyvizaciją čečėnai ir ingušai atsakė sukilimu, kuris tęsiasi iki 1935 m. Per 1937 m. masinių areštų bangą teroro aukomis tampa virš 10 tūkst. iškiliausių čečėnų ir ingušų inteligentų. Carizmo laikotarpiu tautinio išsilavinimo vadų mulos Kazi, Tašu Hadži, Gamzato Bekos, Ali Beko Hadži skaudų kelią sovietmečiui kartoja Uzunas Hadži, mula Achmatas, Kurijenas, Jaročas, Hodža. Nepaklusimas svetimajam įėjai, puolusiai griauti netgi carų toleruotus vietos įstatymus, giminines struktūras, religinį gyvenimą, verda iki 1943 metų.

1944 m. vasario 23 d. čečėnams ir ingušams yra analogiška, tik daug gilesnė genocido žaizda, kaip mums 1941 m. birželio 14-jį. Stalininis režimas, prisidengęs fantastiniu pretekstu – apkaltinus kolaboravimu su vokiečiais – abi tautas išstieps, nuo kūdikio ir šimtamėčio

senio, deportuoja tiesiai į Kazachstaną pusnynus ir kitas SSSR sritis. Kaltinimas visiškai nepagrįstas, nes į čečėnų teritoriją vokiečių kariuomenė apskritai nebuvo įžengusi, o su naujais užkariautojais kolaboravusių kalniečių procentas ne didesnis nei rusų ar ukrainiečių.

Tremimas – Lietuvai pažįstamas metodais – virsta žudynėmis. Duodama 15–20 minučių susiruošti, negalintys pasiekti tremimo punkto – seneliai, gimdyvės, ligoniniai, invalidai – dedinami kartu su namais, šaudomi, skandinami upėse ir ežeruose. 1944 m. kovo 7 d. Berijos raportas Stalinui: „Operacija įvykdyta. 1 rytinius SSSR rajonus ištremta 650 tūkst. čečėnų ir ingušų, karaičių ir kalmukų. Operacija vykdė 19 tūkst. NKVD karininkų ir karių“.

Apie 60% tremtinių vagonuose ir perkėlimo vietose nužudė bėdas ir šaltis. Visa vidurinėji čečėnų karta faktiškai yra patyrusi tremtį. Ir mano pašnekoje Aminat, ir prezidentas Džocharas Dudajevs.

1957 m. N. Chruščiovas reabilitavo čečėnus ir ingušus. Tačiau tik begalinio atkaklumo dėka tautos sugrįžo į gimtąsias vietas, iš dalies jau apgyvendintus kitų, ir jose įsikūrė. Vėl buvo atkurta Čečėnijos ir Ingušijos ASSR.

Naujausioji Čečėnijos istorija, kurios bangavimas pradžioje visiškai sutapo su Baltijos šalių, su Rytų Europos ledonešiu, kasdien vis dramatiškiau tebesivysto mūsų ir neapsisprendžiančio pasaulio akivaizdoje.

1988 m. Čečėnijoje įsisteigė Liaudies frontas, kėlęs tautinės kultūros ir ekologijos problemas (17 tūkst. kvadratinį kilometrų, t.y., keturis kartus mažesnę už Lietuvą Čečėnijos teritorijoje daug naftos, bet sovietmečio kraštas už ją tegavaujo apie 0.1% pajamų; dėl netvarkingos gamybos didelis aplinkos užterštumas ir gyventojų sergamumas). Kūrėsi visuomeninės organizacijos, partijos, 1990 m. lapkričio mėn. įvyko Čečėnų tautos suvažiavimas, išrinkęs Tautos kongresą ir jo Vykdomąjį komitetą. 1991 m. Čečėnų tautos kongresas atstodino SSSR pučistus palaikiusią Aukštasiąją tarybą. Vadovauti Kongreso vykdomajam komitetui išrinktas generolas Džocharas Dudajevs. Šios asmenybės dvasios veide jau tuomet galėjome pastebėti „eilinių“ sovietų generolams nebūdingų bruožų: vadovaudamas Estijoje dislokuotiems daliniams, atsiskė kludytų mūsų kaimynų „taikiai revoliucijai“; paliko strategines aviacijos – tos patios, branduolinių ginklų nešiojančios – generolo postą, sugrįžo į Tėvynę...

(Bus daugiau)

Danutė Bindokienė

Pasitikėti pavojainga

Antrieji balsavimai Rusijoje, įvykę liepos 3 d., į prezidento kėdę vėl pasodino Boris Jelcin. Amerika lengviau atsikvėpė, kad nelaimėjo komunistų partija, tad galbūt Rusija ir toliau žengs demokratijos keliu. Tiesa, kaip netolima praeitis parodė, tie žingsniai labai lėti bei skausmingi, bet vis dėlto eilinis rusas, balsavęs už Jelciną, save įtikinėjo, kad visi sunkumai ir gailinai bus nugalėti, o demokratijos piešiama ateitis yra šviesesnė už praeitį, kurią atkurti žadėjo komunistų partija.

Praejus savaitei po rinkimų, jau pasirodė ženklai, kad Rusijoje „ne viskas rožėmis kvepia“. Pasiekęs, ko labiausiai troško, Jelcin vėl parodė savo tikrąsias spalvas, panašiai kaip senais laikais jūrose piratų laivai, tik paskutiniu momentu, arti priplaukę prie pavojaus nenujaučiančios, aukos, staiga iškeldavo juodą vėliavą su kaulų bei kaukolės simboliu...

Kadangi prezidento, sulaukusio jau 65 metų, sveikata apamai silpna, neskaitant palinkimo į per gausų alkoholio vartojimą, tiek krašto viduje, tiek užsienyje pirmiausia kilo klausimas, kas perimtų valdžią, jeigu Jelcinas mirtų ar būtų nepajėgus eiti savo pareigų. Po pirmojo rinkimų rato birželio 16 d. Jelcinas padarė greitą ir sėkmingą sprendimą, įtraukdamas į savo kabinetą, gerai rinkimuose užsirekomendavusį, gen. Aleksandrą Lebed, kuriam prižadėta viskas, ko tik prašė. Prezidentas tuo būdu paveldėjo gen. Lebed rėmėjus, kurie, be abejo, rinkimų pakartojimo balsavo jau už Jelciną. Galima prileisti, jog gen. Lebed šalininkai – ir jis pats – tikėjosi tuo būdu ilgainiui užimti vyriausybės viršūnę, nes Jelcino sveikata teikė vilčių, kad jis naujosios prezidento kadencijos nebaigs.

Dabar pasirodė, kad ministru pirmininku bus Viktoras Černomyrdin, kuris, pagal Rusijos konstituciją, turėtų perimti vyriausybės galvą vietą, jeigu iškiltų toks reikalas. Ar gen. Lebed jaučiasi apgautas? Prieš rinkimų pakartojimą jis viešai kalbėjo, kad vienas pagrindinių siekių bus iškrėpti Černomyrdiną iš vyriausybės ir perimti jo pareigas. Kol kas gen. Lebed šia tema savo nuomonės nepareiškė. Galbūt jis stengiasi kiek atsargiau kalbėti, nes jau porą kartų stipriai „prasovė pro šalį“ – pirmiausia pranešęs, kad buvo ruošiamas perversmas dėl Gračiovo pašalinimo (jis kone vienas pats samokslą suėmęs ir sustabdęs), o taip pat sukėles ant kojų Rusijos žydų bendruomenę, kai išsitarė, kad judizmas nėra labai

svarbi religija. Pirmuoju atveju Lebed teisinasi, kad jis tik pajaukavęs, antruoju – atsi-prašinėja žydu.

Generolui Lebed duotas pažadas (galbūt tiksliau – prielaida) nėra vienintelis, kurį Jelcinas vos savaitę po išrinkimo sulaužė. Daug pavojingesnis ir gailintis turėti skaudesnių pasekmių yra Čečėnija. Prieš birželio 16 d. prezidentas pasikvietė į Maskvą Čečėnijos laisvės kovotojų vadus ir labai iškilmingai pasirašė sutartį, kad bus sustabdytos visos kovos ir iš Čečėnijos atitrauktas rusų kariuomenė. Tai taip pat buvo gudrus priešrinkiminių manevras, nes nemaža tautos dalis piktnos per ilgai užsitiesusių karu su čečėnais, o Jelcino kaltino nesugebėjimu ju užbaigti. Be abejo, sutarties pasirašymas visiems atrodė daug tvirtesnis laidas, kad pagaliau, Rusijai daug finansinių išteklių bei prestižo užsienyje kainavęs, nuostolingasis karas pasibaigs.

Kariuomenės išvedimo terminas atėjo ir praėjo, o rezultatų – nedaug. Čečėnai gan kantriai laukė sutarties pažadų išpildymo, nes ir jiems karas buvo labai nuostolingas: per pusantų metų žuvo gerokai daugiau kaip 30,000 civilių gyventojų, o sostinė ir didesnieji miestai paversti griuvėsiais krūmėmis. Rusų kariuomenės vadovybė teisinasi, kad krašte tebesiaučia teroristai, tad nežinia, kas atsitiktų, jeigu visa kariuomenė būtų atitraukta. Kaip pranešama šio antradienio (liepos 9 d.) žinių laidoje, čečėnams kantrybės pagaliau pritrūko ir prasidėjo aršūs mūšiai tarp laisvės kovotojų bei rusų dalinių. Čečėnų vadovybė taip pat grasi, kad bus nedelsiant sušaudyti visi rusų belaisviai, jeigu kariuomenė tuoj nepajudės iš krašto, nes pažadai, pasirašyti tarp čečėnų vado Zelimkhan Jandarbijev ir Boris Jelcin Maskvoje, jau yra sulaužyti.

Nors Jelcinas rinkimų pakartojimo išvakarėse tebetvirtino, kad paliaubos Čečėnijoje nebus pažeistos, atrodo, kad jo žodžiai nedaug reiškia. Net gen. Lebed, pasirašęs artimu laiku lankytis Čečėnijoje, išsireiškė, kad ne tik čečėnai, bet ir Rusijos kariuomenės vadovybė, prezidentas „apgavo“ – vadinasi, jis dėl sutarties sulaužymo nekaltas. Prieš pirmuosius balsavimus jau buvo galima numatyti, kad Jelcino politika, ypač dėl užsienio, gerokai keičiasi. Tę praėjus trumpam laikui po laimėjimo, ryškėja jo dvideidiskumas. Viena aišku, Boris Jelcin žodžių pasitikėti pavojainga. Tą turi atsiminti ir Lietuva.

UŽUOMINOS APIE IŠNYKUSIĄ PADERMĘ

VYTAUTAS VOLERTAS

5

O vokiečių kilmės žmonės, jau kelias kartas Amerikoje išgyvenę, dar du tris dešimtmečius bijodavo išsitariti, kad juose esąs šlakelis vokiško kraujo. Užklausi kokią nors Bergeri, ar jo giminė kažkada ne iš Vokietijos atvyko, jis nuras į mikti domas teisinis: – Nežinau. Bet gal ne. Gal iš kur kitur.

Šaltajam karui tvirtai įsižiemojus, vokiečių kilmės žmonės Amerikoje pamiršo ankstyvą baime, o kaimynai žinojo: jei vokiečiai, tai švarus ir tvarkingas.

Bajoriškai, draugiškai, be keršto

Kai pasirodžiau Kemptene, gyvenimas stovykloje, šonais trinant, kėjom mindžiojantis – tegul ir su labai maloniais žmonėmis – nepatiko. Tačiau UNRRA stengėsi visus DP suvartyti į vieną vietą, kad būtų lengviau tvarkytis. (Gal mēgdžiojo sovietinius kolūkius ir jų gyvenvietes? O gal net Sibiro lagerius?) Nors realinės gimnazijos rūmų sienos jau skyrėsi nuo žmonių gausos, kur nors mieste apsigyventi ir gauti DP maitinimą reikėjo specialaus leidimo. Naujai atvykstančių lietuvių, Švabijos užkampeliuose iki to laiko besisėpusių, Kemptene jau neprimdavo.

– Neturime vietos, – sakydavo. – Keliaukite į

Augsburgą ar į Memingę. Be to, čia yra inteligentų stovykla, – nevykusiai pridėdavo.

Tai gi – jei tave įsileido, sprauskis į gimnazijos rūmus, ieškok kampe ir laikykis jame. Kitaip negausi net mažo trupinėlio skilviui nuraminti. Arba badu mirsi, arba eisi pas bauerį (Bauer – ūkininkas) bernauti.

Buvau kvieistas gimnazijoje dirbti. Lietuvių komitetas išdavė raštą, kad man yra neįmanoma, stovykloje gyvenant, pamokoms ruošti, mokinių darbus taisyti ir gražiai atrodyti. UNRRA sutiko ir leido ieškoti pastogės mieste.

Ją radau Bodmano gatvėje (Bodmanstrasse), gal tris šimtus metrų nuo lietuvių, nuo tos garsiosios gimnazijos. Paejai Druskos gatvę, pasukai dešinėn, pažingsniai iki parkelio, o kairėje pusėje paskutinis dviaukštis namas – jau mano buveinė. Ten visą antrą aukštą per kelis dešimtmečius nuomavo Georg Nagel ir ponis Nagel, malonūs, inteligentiški senukai. Jie man perleido vieną savo buto kambarį, tiesiai virš parko kabanti. Gražu, švaru, tik žiūrėk per langą ir gėrėkis margais paukšteliais, jei esi sotus. Taigi, jei esi sotus.

– Kada galėsiu dorai pavalgyti? – svajodavau. Prekybininkas nebuvau, tą nelaimę apgailejau, apgaile-damas alkau.

Kas buvo tasai galingasis Lietuvių komitetas, savo laisškai gynęs vargdiečius, kurie nenorėjo stovykloje trauktis?

Jėgos santykiu – tai kažkas panašus į Kremlį ir Vilnį. Kremlius viską žinojo, išmanė, turėjo. Tai mūsų

tuolaitinė UNRRA. O Vilnius vykdė Kremliaus valią. Tai mūsų Komitetas. Tačiau nei Sniečkus, nei Griškevičius, nei Songaila, nei Sakalauskas, nei Brazauskas Komiteto pirmininkui Kemptene neprilygo. Lietuviai stovyklų komitetus rinkosi patys, o Sniečkus ir visus kitus skyrė Kremlius. Tai čia ir buvo tikrosios demokratijos, pokarinės, pradžia lietuvių tarpe.

Mano šeimininkai, pensininkai Nageliai, buvo mieli žmonės. Ponas Nagelis aukštą, lieknas, visada švariai apsirengęs džentelmenas, kažkada vadovavęs įstaigai. Jis net savo rašomąją mašinėlę turėjo. Tada, 1945 m. ir po karo, tokia nuosavybė buvo panaši į šiandieninę komplikuotą kompiuterių sistemą su leizerio kopijuotoju. Jis man yra perrašęs, žinoma, už atlyginimą, virš šimto puslapių, parinkti iš vokiečių klasikų. Ruošiausi išleisti vokiečių literatūros skaitymus moksleiviams. Plano atsisakiau, nes dr. Alfonsas Šešplaukis tokią pačią mintį spėjo ankščiau įvykdyti.

Ponia Nagelienė, visada gražiai sutvarkiusi savo žilus plaukus, laikėsi senų tradicijų. Kai ateidavo pietų metas, ji pasiimdavo didoką molinį bokalą ir eidavo į netoliesi esanti barą parnešti vyrai alaus. Kiekvieną dieną! Tasai alus tuo metu buvo gelsvas vanduo, be skonio ir alkoholio. Bet tradicija. Be alumi vadinamo skysčio nebuvo apetito?

Pas Nagelius rytė ir vakare gerdavau kavą, o pietus valgėdavau stovykloje. Ir kavos ir pietų vardai buvo grynai falsifikatai. Vokietijoje nebuvo nei kavos, nei pietai. Buvo tik kavos ir pietų erzalai. Tai rudas van-

duo vietos kavos ir balti makaronėliai, po kelis skys-tyje paskandinti, vietoje pietų.

Žinoma, kils klausimas, kuo mokėjau kambario nuomą, kuo atsilgydavau šeimininkui už mašinėlę per-rašytus tekstus. O markėmis! Jų šiek tiek gaudavau už darbą gimnazijoje. Bet tik šiek tiek ir tereikėjo. Visos kainos, nuomą įskačiuojant, buvo „oficialios“, tai yra, labai žemos. Atsiskaitydavau su Nageliais, nusipirk-davau laikraščius, tuo ir baigdavosi mano pajamos. Bet daugiau nieko Vokietijoje nebuvo, tad ir pinigų nereikėjo.

– Bent švara, – stebėdavomės. – Visur tuščia, nei po kojomis, nei po rankomis niekas nesimaišo. Lygbe tūstume.

Kai lapkričio mėnesį lietuviai paliko gimnazijos rūmus (ne savo noru!) ir, tarsi į atlaides išsirušę, traukė į naujas karveines (Vytauto bendrabutis), mieste gyvenantiems DP buvo griežtokai įsakta taip pat prisijungti. Gana laisvės, jau užtenka kaip žmonės tarp vokiečių gyventi! Lįskite už palų ir marškų, kopkite į antrus ir trečius lovų aukštus, saugokitės, kad sprandų nenusisukintumėte!

Bėpigų jaunam. O pagyvenusiam? O moterims? Juk iš apatios žiūrint į aukštyn lipančias, gali nepatogumų pasitaikyti. Geriau nežūrėti, dar geriau – neilpti. Mies-te gyventi buvo palikti tik silpni paliegaliai, tai yra, kurie rimtai sirgo ir kurie rimtai melavo. Tada jokių fizinių trūkumų neturėjau ir bijojau, kad už išsigalvota ligą Dievas nenubaustų. (Bus daugiau)

12 VALANDŲ, KURIOS IŠJUDINO UNION PIER PAKRANTĘ

ALDONA JURKUTĖ

Su Neringa Vitukyniene ir jos nenuoroma dukra susitikome bendrų pažįstamų namuose Joninių užvakarėse, tad Ramintai (toks paaugusios mažylės vardas, kuris, beje, neturi nieko bendra su jos neramiu būdu) ir išpasakojau visą būsimos šventės scenarijų. Sakiau jai, kad Joninės — viena linksmiausių vidurvasario švenčių, kad tai trumpiausia metų naktis ir ilgiausia diena. Mergaitė klausė, akis išplėtusi, pasakojimo apie Joną Krikštytoją, kitus Jonus bei Jonių vainikus, purtė galvą ir mojavo rankomis, išgirdusi, kad Joninių naktis — burtų ir magijos naktis, kad reikės būti pasiruošusiems susitikti ir su gal pasitaikysiančiomis piktosiomis jėgomis — skrajojančiomis raganomis, laumėmis, balzėbubais, kurie bandys kenkti ir darys visa, kad tik negalėtume stebuklingo papartio žiedo surasti. O kas per „big deal“ tas papartio žiedas? Ir vėl — sakau, Raminta, žinok, jis stebuklingas jau vien todėl, kad yra vešlus, žalias, visur augantis, ypač miškuose ir drėgnose pievose — toks, kaip visi kiti aplinkos augalai, nors niekam nėra pavykę rasti papartio seklų, pamatyti žiedo. „O tai kaip jis pasidugina?“, — klausia Raminta.

Va, iš to ir kilo tikėjimas, kad papartio žiedas stebuklingas. Augalas žydi pačiu magiškiausiu metų laiku — vidurvasariu, šv. Jono naktį. Kas tą žiedą atranda, supranta paukščių ir gyvulių kalbą, supranta visą pasaulio žmonių kalbas: žino, kas ką galvoja, kur paslėpti turtai. Tačiau šias papartio žiedo savybes žino ne tik žmonės, bet taip pat raganos ir visos demoniškosios būtybės. Jos labai, labai stengsis papartio žiedą pasigriebti. O pats žiedas, Raminta, panašus ir blizgantis, tviskantis raudona ar vaivorykštės spalvų žiburėli. Jis prasiškleidžia lygiai 12 val. Joninių naktį.

Ramintą labiausiai sužavėjo galėjimas tą naktį suprasti paukščių ir žvėrių kalbą. „Jeigu galėčiau paukščiškai kalbėti, tai pirmiausia paklausčiau, kaip išmoksi skraidyti. Aš taip noriu skristi!“ — sakė Raminta. Po paskutinių jos žodžių „ach, kaip norėčiau kad „rytoj“ jau būtų dabar“, mudvi išsiskyrėme. Netrukus atėjo tas „rytoj“, nors visą trumpą birželio 21-osios naktį ir aš vijau šalin.

LAUKIAMA TURISTŲ

Birželio 22 dieną Pamaryje pradėjo veikti Ventės turizmo centras. Jis priklauso privačiai bendrovei „Sturmų žuvininkystės įmonė“. Bendrovė užsiima ne tik žvejyba, bet ir agroturizmu, siūlo vandens turizmo pramogas bei mėgėjišką žūklę. Šį savaitgalį ji priims „Didžiųjų lenktynių-96“ dalyvius.

Bendrovė taip pat žvejoja ungurius Kuršių mariose. Šiais metais ungurių žvejyba leista nuo balandžio 1 d. iki rugpjūčio 30 dienos. Gegužės mėnesį buvo pagauta 323 kg. ungurių. Bendrovė sėkmingai gauda kuojas ir ešerius. Šiuos produktus parduoda į Šveicariją. Šveicarai ketina pirkti 1.5 tonų ešerio „file“. Bendrovė gali pagaminti apie 4 tonas ešerio „file“, tačiau Lietuvos verslininkai kol kas nesidomi.

(R. 06.26)

• Didžiausią pomidorą — 1.570 kg. svorio — išaugino 1993 m. polietilenuose šiltnamyje viikaviškiečiai Vanda ir Rimas Unguraičiai.

į sapną bandančias išlinkti dvasias ir nelabasias jėgas, grąsinusias sugadinti būsimą šventę, prisaukdamas lietu ar dar ką nors. Paryčiui paaiškėjo, kad „Krantas“ pirmajam verslui po atviru dangumi trūksta dešrų, teturiu 1/4 degalų, bet... saulė patekėjo didelė, šviri ir šilta, šilta visiems, išsiruošusiems į Joninių šventę.

Tada jau apėmė kelionės į Union Pier baimė. Pirmąsyk greitkeliu! Jos metu pirmą kartą akivaizdžiai apsirėškė nelabasis, stumtė įtūmęs mane į klaidingą kelią. Jis kikenė, bet neilgai. Po penkiolikos minučių susigaudžiau ir, pasinaudojusi gelėta pieva, ramiausiai pakeičiau važiuojamą kryptį. Tik nesupratau, kodėl visos visų krypčių mašinų signalizavo man. Gal tokiu neįprastu būdu sveikino, vykstančią į „Krantą“ šventę.

Namie palikau: dantų šepetuką, švilpuką varžyboms, kuri buvau pažadėjusi pačiam „Krantui“ pirmininkui Gintarui Tarnauskui, ir fotoaparata. Bet už tai atvežiau papildomų dešrų.

Šventė prasidėjo vainikų pytimu. Matavome juos metrais — jie buvo skirti Jonams, Jonėms, o tiksliau duomenų, kiek jų bus, neturėjome. Tie buvo iš ažuolų lapų. Po to — iš visokių žolelių, smilgelių (poison ivy) — sau. Čia atidariau Ramintai (jos plaukai po nakties sugarbanoti, palaidi...) ir labai labai mamos Neringos prašo ir jai papuošti. Tačiau mama Neringa nemoka pinti vainiko. O vaiko skriausti negalima, ypač to, kuriam išvakarėse pripasakoji tiek, kad akių nesumerkia. Prisimenu, kaip švelniai Raminta vakar vadino mane geriausią jos gyvenimo draugę ir... nupinu. Tačiau gražiausiai vainikus pina Angelė Paulaitienė.

Paplūdimyje plevėsuoja Alvydo Pakarklio šventės dieniai sukurta vėliava. Šypsosi saulė po debes. Kvepia, ach kaip kvepia, ne visai šviežios ir kažkodėl nejudančios žuvys, kurias beveik kaip Kuršių mariose bangos laikas nuo laiko išmeta ant smėlio. Kažkas iš atvykusių maudosi ir suklykia, nes keletas tų keistų žuvelių pateko į burną ar dar kai kur...

Visų sportų ir varžybų atskirasis asmuo, Žilvinas Usonis laksto laiptais (maždaug 50 pakopų, labai statūs) aukštyn ir žemyn ir organizuoja komandas varžyboms. Jau puikuoja šis stendas su smulkiu Joninių vakaro programos aprašymu, vyksta norintųjų joje dalyvauti surašymas. Į paplūdimį jau leidžiasi ir leidžiasi nauji žmonės — pagyvenę, jauni ir su vaikais — ant pečių, už rankų vediniais. O Arvydo Reneckio Ula dar niekur nedalyvaus, nes jai tik 8 savaitės ir ji tebegyvena krepšyje...

Laikas. Laikas — jis taip bėga ir vėl apima baimę, kad kažko nesusėdės atlikti, nes saulė lydis jau čia pat. O su juo, va, jėgais, uodai ir tos jėgos, kurių niekaip, kiek prisilapstė pakrantės brūzgynuose.

Jau pokši teniso kamuoliukai, daugėja žiūrovų ir sirgalių, pakrantė pasipuošia balionais, kurie pasižymi ne tik gražiomis spalvomis, bet ir stebėtina savybe garsiai ir greitai sprogti. Vienas savanoris pūtikas vos vos neprarado savo šaukių ūsų. Vainikai jau matuojami kilometrais. Čia vėl lyg iš po žemių išdygsta judrioji Raminta. „Prie laiptų sėdintios tetos prašė paklausti, kodėl šiandien tiek daug

Algis Jakšto nuotrauka

vainikuotų, ar „Krantas“ visų vardai — Janės!”

Kantriai aiškinu, kad ir su vainikais bus daromi burtai: stengiamasi sužinoti ateitį. Merginos, atsistojusios nugara prie medžio per galvą mes vainiką, kad jis užsikabintų už šakos. Per kiek kartų vainikas užsikabins, už tiek metų mergina išteks. Vainikas duodami merginų ir vyrų vardai. Po to jie bus metami į vandenį. Kurie vainikai susieis draugėn, tas vyras ir mergina sudarys porą; jeigu kurio vainikas gerai plauks, neužklius už šakų, tai to gyvenimas bus linksmas ir lengvas. Raminta nuskrieja raginti tetulių, kol nevėlu, irgi pasipuošti vainikais. O aš šaukiu pavymui: „Lai nepamiršta išsimaudyti su temus — visus metus bus sveikos ir gražios, o švelnios odos pavėdys visa linojaus valstija!”

Visai nejuociam Arūnas Tamulaitis tampa dešrų kepėju ir, gal todėl, kad jis tikras karininkas, kurį laiką gyvenęs ir rimtai dirbęs Lietuvos labui, iš ten parsivežęs pačią gražiausią ir nuosirdžiausią lietuvaite — žmoną Liną (be to, jis yra šventėje dalyvaujančio Jono Tamulaičio sūnus), dešreles perkančių vis daugėja ir daugėja. „Krantas“ verslas eina kaip iš pykės! Tiesa, nelabai nesnaudžia ir, užuot pipirų, dešreles pagardina ežero pakrantės smėliu, bet, kaip Lietuvoje sakydavo — argi žinai žmogus nuo ko tunki...

Jau žinomi teniso varžybų rezultatai. Plojimais, susižavėjimo šūksniais sveikinami Marytė Indienė ir Kornelijus Jazbutis. Prie vieno tinklo — „Lietuvos“ ir „Latvijos“ (štai, kokių svečių būta šventėje!), prie kito plūša „Tinginių“ ir „Palangos“ komandos.

Vyriausias lauko sergėtojas Raimondas Tomkevičius, prisimerkęs žiūrėti į saulę, laukia saulės, o aktyviausias laumės (bet gerosios) Skaistė Tarnauskienė, Birutė Mickevičienė ir aš bandome krauti lauzą, kuris sugriūva. „Krantas“ apylinkės pirmininko pavaduotojas Paulius Guobužis (ačiū jam už pamoką, kuri pravers ir ateityje!) primena skautėmis nebuvusioms krantietėms, kad lauzas pradedamas krauti ne nuo išorinių, ilgiausių pagalių, o pamažu ir nuo vidurio. Atbėgusi Renata klausia, kas gaus apdovanojimą ir kada pagaliau bus loterija, kuomet užrūstomis akimis galėsi nusikirti visai neblogų dalykelių. Ar bus leista kirpti penkis kartus?

Staiga pasigirsta galingas „Valio tinginiams!“ Mat lauko tinklinio varžybose nugalėjo „Tinginių“ komanda — Rita (mama) ir Tomas (sūnus) Šakėniai ir Valdas Rupeika (buvęs lakūnas, o ant žemės nepėsčias sportininkas). Pralaimėjusioji „Palanga“ nepykta. Aukštaujai žavuliais Kestas ir Dalia (jauna šeima iš Lietuvos) Galdikai ir pavargę nuo lakstymo

bei veiklos palangiškis Žilvinas tikisi atsigriebti rudenį, kai „Krantas“ vėl sukvies atsiviekinimo su vasara varžyboms. Tačiau nesigailėkime Žilvino. Žaisdamas kitoje komandoje, jis daugiau negu sėkmingai įveikė „Latvijos“ ekipą santykiu 3:0, tuo įrodėdamas, kad sporto vairo „Krantas“ — patikimose rankose. Nenorėčiau tikėti, kad pergalę nulėmė paties pirmininko dalyvavimas varžybose.

Sunkiausia rašyti apie krosą, nes ir pasiruošimas jam ir visa eiga buvo pažymėti tuo geranorišku juokiu, nuo kurio tam tikros vietos raumenis skauda mažiausiai 5 paras. Išbėgusiųjų buvo daug. Atidi sekundantė Dalia Sokienė puikiai skaičiavo laiką. Viskas buvo labai rimta, bet du piliečiai pasirodė esą ne visai rimti. A.K. ir A.J. pusės distancijos viduryje pakeitė kryptį bandydami apgauti ir nedoru būdu pasiekti pergalę. Nepasisekė! Nes, nors pasisukęs priešingai kryptimi, juos vis tiek aplenkė stiprus, sportiški, ištvermingi ir... sąžiningi krantiečiai. Bet tai buvo tik juokas. O laimėjusieji krosą, susilaukę tiek susižavėjimo šūksnių, plojimų, bučinių, kiek tik Lietuvos „Žalgiris“, laimėjęs prieš Sovietų Sąjungos CSK!

Kadangi 2 mylių bėgimas pakrante buvo pati rimčiausia ir sudėtingiausia šventės rungtis, žadanti ateityje tapti tradicine, privalau jos nugalėtojus paskelbti taip: nugalėtojai vyrai — Vasil Kapienė, Danas Smulskys, Robertas Monkevičius. Iš-

tvermingiausias merginos ir moterys — Jūratė Klibaitė, Genė Klibienė ir Žilvė Kulikauskienė. Meluočiau teigdamas, kad absoliučiai visi žvaliai pasiekė finišo tiesiąją. Buvo atropojusių, pasitraukusių, suklupusių pakeliui pergalę. Atvestų už parankių taip pat pasitaikė. Ir, nors pirmasias vietas laimėjo šeši asparnuoliai, bet nusikaltimas būtų nevertinti pergalę Ričardo Soko laikysenos bėgimo metu, Astos Kristopienės užsispyrimo (atvyko pavėluotai ir nuotoli nubėgo viena), bei jauniausios dalyvės ir nuo šiol geriausios mano draugės Renatos Vitukynaitės pastangų. Ko verta vien sparnuota šio vaiko išvada — „dalyvauti, vadinasi laimėti!”

Lauzas ir prie jo vaisės yra būtina Joninių naktį. Kai lietuviai dar pagonys buvo, lauzai degdavo visą Joninių naktį, kad jų šveisa apšviestų laukus, kur visokios piktosios dvasios ir raganos šmizinėja, mėgindamos pakenkti gyvuliams, bręstantiems pasėliams, piktadžiūgiškai apkerėdamos rugius, linus, atimdamos gydomąją vaistažolių galią.

„Krantas“ didžiulis ir karštas lauzas degė pasilinksminimui. Pirmųjų nuosirdžių katučių susilaukė grakščios šokėjos Angelė, Rasa ir Sonata, pašokusios „Kepurinė“.

„Mes skubam gyventi. Spaudžiame greitio pedalą ir nematome, nes žvilgsnį užgoš rutina landi, — kokie gražūs žmonės pro mus praeina kas valandą, kaip sidabro debesys Nemuno atspindys...“ Taip tylos minute buvo prisimintas svetingas „Gintaro“ poilsia vietės savininkas Algirdas Karaitis, kurio tą vakarą jau nebuvo mūsų tarpe, tačiau šiltas šypsny ir pritarimas visiems geriems naujųjų atvykėlių darbams jo pėdomis išvaikšiojoje pakranteje pasiliks ilgai. Ir prisiminimai apie jį — mūmuse.

Ir prasidėjo! Prie lauzo buvo padovanojami varžybų nugalėtojai. Dovanos buvo itin vertingos ir nepakartojamos. Krosos nugalėtojas gavo puikuotą astunkojį, o Joninių vėlavos autorius — puoduką su žymiausių pasaulio menininkų parašais. Žilvinas gavo ilgakojo varlę, o Šakėnių šeima — tau-pykklę. Vaikai aktyviai dalyvavo loterijoje, kirpo ir kirpo mielus mažmočius, klegėjo ir siautė. Visą vakarą šurmuli organizavo ir jam išradinai vadovavo Arūnas Sankus. Ačiū Eglei Ivinskenei, padainavusiai senovinių dainų. Ačiū visiems, padovanojusiems „Krantui“ šventei naujų, negirdėtų dainų, šokių ir pokštų. Šešimetei Elenutei, šventusiai prie lauzo gimtadienį, sugiedota ilgiausių metų...

Papartio žiedas mergaitė Raminta apvylė. Tik žvakelė? O kame tas blizgantis, tviskantis raudonas ar vaivorykštės spalvų žiburėlis?

Taip, su žiedu krantiečiams nepasisekė. Bet ir Joninės juk buvo, na, tarsi ne visai tikros, nes tikroji naktis bus tik birželio 24-ąją. O tuomet „Krantas“ žmonės jau pildys savo pareigas: globos vaikus, prižiūrės paliegiusius senelius, dirbs mašinų patarnavimo stotyse, statybose, virtuvėse.

Raminta užmigo čia pat prie lauzo. Jos galvutė ilsejos ant mamos Neringos kelių, ji šypsojosi, matyt, ir toliau svajodama sužinoti Baltųjų Paukščių skrydžio paslaptį. Ar būta gerųjų burtų tą naktį? Tie, kurie mokojo patylėti, mokojo ir klausytis. Jie girdėjo išdygstant dar vieną lauko ramunės žiedą, šlamantius jaunus ažuoliukus, dovanojusiems Jonams vainikus. Jie buvo pasiruošę, išgirdo ir „simine ežero vingių ir bangų-bangelių muziką. Spragsėdamos kilo didžiulio lauzo žiežirbos, lėkė tiesiai dainuojantiems ir plaukus, apšviestas paslaptingai su-blykščiūdamas jos kilo į aukštį, virsdamos žvaigždėmis. Tikri ne visai tikros Joninių nakties monai. Iš beribės motinos Gamtos skrynių tądien sėmėme artumą, gerumą, atvirasirdiškumą ir juoką. Nebuvo toje skrynioje pykčio, įtarumo, pavydo. Buvome gamtos vaikai ir išgyvenome mums skirtą buvimą drauge dovana — dar vieną gražią gyvenimo dieną...

CLASSIFIED GUIDE

REAL ESTATE

REALMART II, Inc.
6602 S. Pulaski Rd.
Chicago, IL 60629

BALYS BUDRAITIS
Broker-Associate
Patamauja įvairių nuosavybių pirkime bei pardavime, mieste ir priemiestuose. Sinteresuoti skambinkite:
BUDRAITIS
Bus. 312-585-6100 Page 312-308-0307
Fax. 312-585-3987

MISCELLANEOUS

ELEKTROS ĮVEDIMAI — PATAISYMAI
Turiu Chicago miesto leidimą. Dirbu užmiesty. Dirbu greitai, garantuotai ir sąžiningai.
312-779-3313
KLAUDIJUS PUMPUTIS

AUTOMOBILIŲ, NAMŲ, SVEIKATOS, IR GYVYBĖS DRAUDIMAS.
Agentas Frank Zapolis ir Off. Mgr. Aukšė S. Kane kalba lietuviškai.
FRANK ZAPOLIS
3208 1/2 West 95th Street
Tel. (708) 424-8854
(312) 581-8854

J & S CONSTRUCTION
„Shingle“ stogai ir visų rūšių apkalimai (siding): medžio, aluminiaūs ir kt. Turiu darbo draudimą. R. Jankauskas, tel. 708-989-2658.

MOVING
Ilgametis profesionalus kraustymas priemonomis kainomis. Draudimas garantuotas.
GEDIMINAS
312-925-4331

MOVING-KRAUSTYMAS
Profesionalus kraustymas priemonomis kainomis jums patogiu laiku. Draudimas garantuotas. Skambinti:
708-424-7183
312-539-3547

REAL ESTATE

GRET PARDUODA

RE/MAX REALTORS
(312) 586-5959
(708) 425-7161

RIMAS L. STANKUS

- Perkant ar parduodant
- Greitas ir sąžiningas patamavimas
- MLS kompiuterijū FAX pagalba
- Nuosavybių įrašavimas veitui
- Perkamie ir parduodame namus
- Apartmentus ir žemę
- Pensininkams nuolaide

FOR RENT

Išnuomojamas 4 kamb. butas su šiluma, suaugusiems. Kreiptis: 7136 S. Mozart, Chicago, antras aukštas, iš šono.

MISCELLANEOUS

Atliekame visus namų lauko ir vidaus remonto darbus: įrengiame rūsius, palėpes, vonias. Naujai statome lauko vėrandas, laiptus, garažus. Dangiamė stogus, įdedame lietus nutekėjimo vamzdžius. Dirbame greitai ir sąžiningai. Skambinti po 7 v.v.: Juozas 312-471-8467, Vytautas 312-436-5219.

TAISOME
SKALBIMO IR DŽOVINIMO MAŠINAS, ŠALDYTUUVUS, ŠILDYMO SISTEMAS, VIRYKLAS, ORO VENTILUUVUS.
H. Deckys
Tel. 312-585-8824

U.S. SAVINGS BONDS
A public service of this newspaper

LAISVĖ FONDAS Lietuviškai Kultūrai Ugdyti Laidiniai

Vytautas Volertas — ANGELAMS VEDANT, VELNIAMS PAINIOJANT. Atsiminimai. 206 psl.	\$8.00
Jonas Mikėlis — NORS NEŠVIETĖ LAIMĖ. JIMO VILKIS. Romanas, laimėjęs JLF rezistencinio romano premiją	\$8.00
Vytautas Vaitiekūnas — VIDURNAKČIO SARGYBOJE I tomas. Raštai 1993	\$10.00
Vytautas Vaitiekūnas — VIDURNAKČIO SARGYBOJE II tomas. Raštai 1994	\$10.00
Lukša-Daumas — LAIŠKAI MYLIMOSIOMS. Čikaga, 1994	\$10.00
Antanas Paškus — EVOLUCIJA IR KRIKŠČIONYBĖ. 1988	\$6.00
Antanas Paškus — ASMENYBĖ IR RELIGIJA.	\$6.00
Antanas Paškus — SAŽINĖ	\$6.00
Antanas Paškus — ŽMOGAUS MEILĖ. 1995	\$6.00
Juozas Brazaitis — RAŠTAI. II, III, IV, V, VI t. po \$15.00. Vis (5) tomai	\$50.00
Liudas Dambrauskas — GYVENIMO AKIMIRKOS I t. Sibiro tremties atsiminimai	\$10.00
Liudas Dambrauskas — GYVENIMO AKIMIRKOS II t. Sibiro tremties atsiminimai	\$8.00

PASTABA. VISUS ŠIUOS LAISVĖ FONDO leidinius galima gauti DRAUGE arba: LAISVĖ FONDAS c/o A. Par-gauskas, 8908 Butterfield Ln. ORLAND PK IL 60462. USA. Prie knygos kainos pridėdama supakavimo ir pašto išlaidos.

LIETUVIŠKAI ANGLIŠKAS ŽODYNAS

Gaunamas DRAUGE. Kaina-20 dol.
Su persiuntimu 22.50

Illinois gyv. prideda State sale tax 1.75 dol.

ČIKAGOJE IR APYLINKĖSE

Mūsų dienraščio pobūvis gamtoje-gegužinė bus liepos 28 d., sekmadienį, tėvų marjonų sodelyje (prie „Draugo“). Visi nuosirdžiai kviečiami atvykti, pabendrauti, pasišmonėti. Taip pat primename, kad laimėjimų stalui labai reikia laimikių. Jeigu galite paaukoti, malonė-kite atnešti į administraciją darbo valandomis.

Šaunus atsisveikinimo su svečiais iš kitų žemynų koncertas, vykęs liepos 9 d. Jaunimo centre, buvo labai sėkmingas, ypač dėl to, kad prisirinko pilna salė publikos. Programą atliko Argentinios lietuvių tautinių šokių grupės „Inkaras“ ir „Šaltinis“, Brazilijos lietuvių šokėjai „Nemunas“ ir „Panevėžio“, „Grandinėle“. Pastarąjį ypač užkariavo gausių žiūrovų širdis. Iš tikrųjų tai buvo šiltas ir nuosirdus dėmesys, parodytas tautinių šokių šventės dalyviams, kurie ryžosi nugalėti didžiausius nuotolius, kad šventėje dalyvautų.

Romas ir Angelė Nelsai, dalyvaudami X Liet. tautinių šokių šventėje, aplankė ir Draugo fondą. Jie ankstyvesnius 800 dolerių įnašus papildė 200 dolerių ir tapo garbės nariais. Sveikiname ir dėkome už paramą Draugo fondui.

Pakeitus Cicero pašto žonos numerį, mūsų skaitytojai nusikundžia, kad reguliariai negauna „Draugo“. Vietinio pašto viršininkas nuosirdžiai rūpinasi šį reikalą iširti ir su-tvarkyti, todėl įgaliojo cicerietį Mindaugą Bauką surinkti nusikundimus ir jam pristatyti. Jeigu esate tarp tų, kurie kenčia nuo sutrikimo „Draugo“ pristatymo, malonėkite paskambinti M. Baukui tel. 708-863-9849.

x A. L. Tautinės s-gos gegužinė sekmadienį, liepos 21 d. Ateitininkų namų ažuolyne. Pradžią vidurdienyje. Pietūs bus tiekiami apie 1:30 v. p.p. Bus linksma ir malonu. Visi kviečiami, visi laukiami. (sk)

x Dingo vyriško kostiumo švarkas penktadienį, liepos 5 d. susipažinimo vakare, Navy Pier. Kas rado, prašau skambinti tel. 312-476-8221. Atsilyginsiu. (sk)

x TRANSPAK praneša: „Valstybinėje stomatologijoje Lietuvoje dirba 1,862 gydytojai, iš jų net 1,382 yra bendros praktikos gydytojai, apie 500 dantistų yra jau pensijinio amžiaus, 118 gydytojų yra per 70 metų amžiaus, yra keli ir aštuoniasdešimtmečiai. Lietuvoje 10,000 gyventojų tenka tik 3-4 dantų gydytojui“. Pinigai, siuntiniai ir komercinės siuntiniai ir Lietuvą. Maisto siuntiniai. TRANSPAK, 2638 W. 69 St., Chicago, IL, tel. 312-436-7772. (sk)

x Praėjus X-jai Lietuvių tautinių šokių šventei, čikagiečiai tures progą pamatyti kitą šios vasaros svarbų kultūrinį įvykį – susipažinti su garsioju Kauno meno ansambliu „Ainiai“. Šis kolektyvas, kuris sėkmingai koncertavo V. Europoje, Čikagoje ir apylinkėse pasirodys liepos 21 d., sekmadienį. Tą dieną įvyks du koncertai: 12 val. – Pasaulio lietuvių centre Lemonte, o 4 val. p.p. – Jaunimo centre Čikagoje. (sk)

x NAMAMS PIRKTI PASKOLOS duodamos mažais mėnesiniais įmokėjimais ir priemonėmis nuomėjimais. Kreipkitės į Mutual Federal Savings, 2212 West Cermak Road. Tel. (312) 847-7747. (sk)

Rėmėjai krikščionims demokratams Lietuvoje i Seimo rinkimus liepos 3 d. jau ketvirtą kartą buvo susirinkę posėdžiui, kuriam pirmininkavo dr. Petras Kisieliūsis.

Laikas bėga sparčiai ir Seimo rinkimai ne už kalnų. Reikia i Lietuvos Seimą išrinkti dorus, sąžiningus ir išmintingus asmenis, kurie sudarytų geresnes sąlygas žmonėms ramiau dirbti ir gyventi. Tad ir susirinkimo posėdyje buvo diskutuojama, kaip padėti dešiniems, ypač Krikščionims demokratams (LKDP). Rėmėjai nutarė remti LKDP Kauno chorą – jaunimo ir suaugusių, kad jie galėtų gastroliuoti ir pasiekti kaimo žmones ir tuo pačiu aiškinti LKDP programą. Nutarta juos paremti specialiomis dovanelėmis, literatūra. Kaimo žmonės mažai ar visai neskaityto laikraščio. Juos nesunkiai apdoroja LDDP, kurios rankose yra visos Lietuvos žiniasklaida ir susisiekti priemonės.

Nedaug ir mūsų išeivija žino apie Krikščionių demokratų vedamą programą bei Lietuvos ateities planus. Beveik niekas čia neskaityto LKDP laikraščio „Apžvalgos“. Buvo nutarta i JAV atsikviesti dr. Albertą Šimėną, buvusį Lietuvos Respublikos ekonomijos ministrą, kuris supažindintų su LKDP vedama politika. Jis lankysis Čikagoje, Lemonte, St. Peterburge, Los Angeles, Clevelande ir Detroito.

Po Rusijos prezidentinių rinkimų ir Jelcino laimėjimų atėjo eilė ir Lietuvos žmonėms praregėti. LDDP ištuštino Lietuvos arodus ir ištūmė valstybę i giliausią ekonominę krizę. Rėmėjai šį kartą yra padėti Lietuvos žmonėms išrinkti i Seimą tokius žmones, kurie siektų ne savo ir ne savo partijos naudos, o visos Lietuvos žmonių ir krašto gerovės.

Raimundo Lapšio kristalo darbai ir Leono Raudžio grafika buvo eksponuojama meno parodoje, vykusioje lauke, Evanston, IL, birželio 29-30 d. „Art in the Garden-Fountain Square Arts Festival“ jau vyko septynioliktą kartą, užėmusi šešis Evanston miesto blokus, o joje dalyvavo 200 menininkų su 13 rūšių darbais iš 30 JAV valstijų. Menininkai i parodą galėjo patekti tik konkursiniu būdu. Raimundo Lapšio kristalas gavo parodos „Purchase Award“ pažymėjimą.

Džiaugiamės, kad „Draugas“ ne tik skaitomas, bet reaguoja i jame spausdinamą medžiagą. Birželio 25 d. laidoje buvo išspausdintas A. Kanaukos pasikalbėjimas su Lietuvos kariuomenės vadu gen. Jonu Andriškevičium, kuris nusi-skundė įvairiais nepritekliais, jų tarpe, kad negauna Vytenio Statkaus knygos „Lietuvos ginkluotos p. jėgos 1918-1940 m.“ Čikagoje gyvenanti skaitytoja Zelma Poderienė, ilgai netrukusi, paskambino ir pasiūlė juos mirusio vyro, ltn. Vytauto Poderio knygyne užsilikusi atsarginį tos knygos egzempliorių. Labai ačiū Z. Poderienei už dosnumą – knyga bus nedelsiant persiusta generolui Andriškevičiui.

x Dėmesio! Šį šeštadienį „Open House“ – namas atvira apžiūrai nuo 1 v. p.p. iki 4 v. p.p. „Deluxe“ 5 kamb. 2 mieg. su 2 auto. garažu „condo“. Adresas: 4131 W. 93 PL, Oak Lawn, IL. Daugiau informacijų gausite paskambinę Algiui Liepinaičiui, tel. 708-447-3351 arba Linas Reali, Chicago, tel. 312-890-5821. (sk)

X SUKAKTUVINĖ
LIETUVIŲ TAUTINIŲ
ŠOKIŲ ŠVENTĖ

Svarbiosios liepos 6-osios pradžia

Didysis Hyatt Regency O'Hare viešbutis Rosemont, IL, atrodė, lyg mažytė lietuvių valstybėlė! Visur tik lietuviai, lietuvių kalba! Viešbučio priesalyje stovi JAV LB stalas su labai gausia informacija ir raginimais padėti Lietuvai tapti NATO nare. Prie stalo atsakinėja i klausimus, dalina informaciją Asta Banionytė, kuri i čia, kaip visada, aukoja jėgas ir laiką Lietuvos reikalam.

Netoli jos yra taut. šokių šventės informacija i šventiniai suvenyrai: gražūs marškinėliai su visų taut. šokių švenčių emblemomis, sportinės kepurės bei buteliai vandeniui ir puikūs, turiningas leidinys „Dešimtoji lietuvių tautinių šokių šventė“, suredaguotas Juozo Masilionio. O kitoje pusėje yra stalas su „Greatful Dead“ Lietuvos krepšinio komandai pagamin-tais spalvingais marškinėliais, kuriuos pardavinėja komandos atstovai.

Žmonių nuotaika pakili. Jau

Dr. Juozo Girniaus minėjimą Čikagoje surengus, Ateitininkų federacija i Lietuvių fronto bičiuliai nuosirdžiai dėkoja kun. dr. Kęstutii Tri-makui, šv. Mišias aukojusiam, solistei Danai Stankaitytei, muzikui Manigirdiui Mote-kaičiui, prelegentei iš Vilniaus dr. Aldonai Vasiliauskajei, Šv. Kazimiero seserų kongregacijos, vyresniajai ses. Marilyn Kuzmickus, ses. Angelei, ses. Perpetui ir visoms seselėms, prelegentę nuosirdžiai globojusioms, aktorei Audrei Budrytei, muzi-kei Rimai Polikaitytei, muzikui Dariui Polikaitiui ir jo vado-vaujamam okteto nariams V. Kelmeliui, Liūdii Landsbergiui, Arui Norvilui, Audriui Polikaitiui, Mariui Polikaitiui, Tadui Stropui, K. Šoliūnui ir Mariui Tijiūnėliui, D. Kavaliūnui už scenos dekoraciją, ypač Marijai Remienei, viską koordi-navusiai ir visiems kitiems, prisidėjusiems prie minėjimo rengimo i prelegentės globos.

Elenutės Bradūnaitės-Ag-linskienės i JAV LB Švietimo tarybos pirm. Reginos Kucienės rūpesčiu, iš Lietuvos atvyksta etnografe Zita Kelmickaitė, kuri supažindins ateitininkų jaunimo stovyklų bei mokytojų studijų savaitės dalyvius su tautosaka, liaudies dainomis, papročiais bei tradicijomis.

Zita Kelmickaitė yra etnografe, „Ratilo“ ansamblio vadovė, radio ir TV laidose atvyksta etnografe Zita Kelmickaitė, kuri supažindins ateitininkų jaunimo stovyklų bei mokytojų studijų savaitės dalyvius su tautosaka, liaudies dainomis, papročiais bei tradicijomis. Zita Kelmickaitė yra etnografe, „Ratilo“ ansamblio vadovė, radio ir TV laidose atvyksta etnografe Zita Kelmickaitė, kuri supažindins ateitininkų jaunimo stovyklų bei mokytojų studijų savaitės dalyvius su tautosaka, liaudies dainomis, papročiais bei tradicijomis.

x Pamaldos su šv. Mišiu auka liepos 13 d., šeštadienį, 4 val. p.p. Tėvų Jėzuitų koplyčioje. Kviečia Židiny.

x Labai atsiprašome už klaidą Algirdo Čepėno bei Aldonos ir Vytauto Čepėnų pavardėje „Drauge“, liepos 6 d. Tautinių šokių šventės mecenatų sąrašė.

nuo ankstauro ryto renkasi šokėjai, nes jie turi pasiruošti ir rikiuotis paradii Rosemont Horizon patalpose. O tie tautiniai rūbai – koks gražumelis! Jie tiesiog glosto akį ir šildo širdį!

Priesalyje sutinku Mykolą Abarių iš Detroito, kuris žvalus, giedrios nuotaikos, taut. rūbais apsirengęs, besirengias eiti šokti! Pasirodo, šoka ne tik jis, bet ir jo sūnus ir net trys vaikaičiai! Nuostabu! O kiek šioje šventėje panašių šokėjų yra? Niekas nesuskaičiuos. Garbė jiems visiems ir valio tokioms šeimoms!

Garbės svečių priėmimas

11 v. r. garbės svečiams priėmimas prie Rosemont Horizon esančiose „Skyline room“ patalpose. Garbės svečius pasitinka adv. R. Domanskis (jis ir jo komisija rūpinasi šių svečių globa i priėmimu). JAV LB Kr. v-bos pirm. R. Narušienė, Kanados LB Kr. v-bos pirm. A. K. Vaičiūnas, Liet. Tautinių šokių instituto pirm. D. Žikienė ir kt.

Vėsiuose patalpose ant Talan-dytės meniškai dekoruotų ir šviežiomis gėlėmis papuoštų stalų išdėstyti užkandžiai. Svečiai būreliais stoviniuoja, šnekučiuojasi ir užkandžiauja. Čia matyti Lietuvos Kultūros mi-nistras Juozas Nekrošius, Lietuvos ambas. JAV dr. Alfon-sas Eidintas, Lietuvos Respub-likos Laikinasis reikalų patike-tinis Kanadoje J. Paslauskas, Latvijos konsulas, JAV Kongre-so atstovas Richard Durbin, Il-linois State senatorius Patrick O'Malley su žmona, Lietuvos garbės gen. kons. Vaclovas Klei-za su žmona, LF t-bos pirm. Vytautas Kamantas su žmona, LF v-bos pirm. Povilas Kilius su žmona, Egidijus Mikšys, Lietu-vos kultūros ministerijos atstovas kult. ryšiams su išeivija palaikyti ir labai daug žymių lietuvių visuomenės veikėjų, kurių nebeįmanoma su-talpinti šiame straipsnyje.

Iškilmingas įėjimas

Prieš pirmą val. buvo pra-nešta pasiruošti žygiuoti i šventės patalpas. Ejo me tuneliai, tai salė nekaitina, o R. Horizon koridoriuose jau buvo pilna šokių ir jų vadovų. Eise-nos priekyje ejo garbės svečiai, gale – organizacinis komitetas.

Šokėjai džiaugsmingai sveikino praeinančius, o vaikai tiesė rankas sveikintis. Žinoma, sveikinomės, šypsojomės ir džiaugėmės! Mūsų eiseną susto-jo netoli kambario, kuriame eiles įsijungti i eiseną laukė Lie-tuvos olimpinės komandos krepš-ininkai. Jie vilkėjo „Greatful Dead“ specialiai jiems dovano-tais marškinėliais. Kai jie pasi-rodė, atpažinavo tik Šarūnė Mar-čiūlionį ir Arvydą Sabonį. Visa šokių minia šaukė jiems

Nuotr. Jono Kuprio

„valio“ ir džiaugsmingai sveikino, bet jie praėjo aukšti, tiesūs, rimti, nenusišypsoje ir nepamojavę ranka. Mums tai buvo kažkaip netikėta. Galvojo-me, kad Lietuvoje gal nepriimta sportininkams šypotis ir žvalytis? O gal jie rūpinosi būsimosiomis rungtynėmis prieš Kroatiją?

Iškilni salėje dešimčia dūžių sugaudė varpas. Akt. Audrė Budrytė deklamuoja giliamin-tės poetės J. Augustaitytės-Vaičiūnienės eiles: „Sveiki-nu tau, lietuviška judesij / Ikvėpta, uždegta grožio jėga, / Gelmėse gimusi, saulė, pabu-dusi, / Kylanti Baltijos aukštai banga /... Ji pristato pražy-giuojančius garbės svečius, organiz. komiteto pirm. J. Bud-rienė praneša, kad šoks 2060 šokių, pristato šventės meno vadovę V. Smieliauskaitę-Fa-bianovich. Tada, maršo muzikos lydimas, pradeda žygiuoti šokių grupės. Jas veda vadovai, nešamos jų grupės vardo bei vie-tovės įrašas. Šis iškilmingas šokių įėjimas yra vienas įspū-dingiausių šventės momentų, nes matai tokią masę pasišven-tėlių, tautinių šokių mylėtojų, gražiais taut. rūbais pasi-puošusių, mažuliukų ir suau-gusių, ritmingai žygiuojančių i lygiuojančių. Tikrai norisi su-šukti iš džiaugsmo i parafrazuoti rašytojų B. Sruogos žo-džius: „Mūsų sielose šiandien šventė!“ Ir ne bet kokia, o jau dešimtoji! Vadinasi, jau 40 metų šokta taut. šokių šventė! Šokėjai tvarkingai rikiuojasi salės pakraščiuose, įnešamos vėliavos: JAV, Kanados, Lietu-vos, Argentinos ir Brazilijos.

Šokių šventė

Salė papuosta 3-mis didžiulėmis vėliavomis: JAV, Kanados ir Lietuvos, o salės centre – vi-sų buvusių švenčių emblema ir didžiausia, spalvingiausia X, jubiliejinės šventės emblema. Be to, žiūrovai galėjo sekti šokius didžiuliam ekrane.

Giedami JAV, Kanados ir Lie-tuvos himnai. Kun. A. Saulai-tis, SJ, kalba (liet. ir angl.) in-ovokacija. Šventė atidaro i visus sveikina (liet. ir angl.) JAV LB Krašto v-bos pirm. R. Narušienė. Ji pažymėjo, kad ši Tautinių šokių šventė yra jau

antra, Lietuvai atstačius nepriklausomybę. Ji angliskai ypač pabrėžė, kad, nors Lietuva ir nepriklausoma, bet jos sau-gumas nėra užtikrintas. Dėl to turime padėti Lietuvai įstoti i NATO. „Šiandien sujunkime rankas ir širdis! Tegyvuoja visų mūsų vienybė ir mūsų Tėvynė laisvai Lietuvai!“

Toliau (liet. ir angl.) kalbėjo organizacinio komiteto pirm. Jūratė Budrienė. Prisimin-dama, kad šiandieną Lietuvoje švenčiama Mindaugo šventė, o čia liepos 6 d. vyksta tautinių šokių šventė, organizacinio komiteto vardu sveikino visus susirinkusius i šią jubiliejinę šventę. O kreipdamasi i šokėjus, ragino juos šokti, kaip niekas niekada nėra šokę i baigę užde-gančių šukių „Mes gyvi, gyvuojame i gyvuosime!“ Jos žodžiai buvo palydėti plojimų audra, o šokėjai, išreikšdami savo džiaugsmą, „bangavo“. Grojant „Žeme Lietuvos“, šokėjai grupavosi pirmajam šokiui „Aštuon-tvėris“. Ir tada vienas po kito, su labai sklandžiais perėjimais, ejo i kiti pirmosios dalies šo-kiai: „Sukčius“, „Kubilas“, „Sustas“, „Suk, suk ratelį“, „Žekelis“, „Cigonėlis“, grakš-čioji „Blezingėlė“, „Kanaė“, „Du gaideliai“ ir „Malūnas“.

Nuostabiai pynėsi, sukosi ra-teliai, šokėjai sudarinėjo įvai-rias geometrines figūras, o visa tai buvo palydima muzikinių įrašų pagamintu Vilniaus plokš-telių studijoje (muzikos techninė redakcija Jono Beržanskio (Silver Tortoise Studios, Ann Arbor, MI). Girdėjome ne tik puikias lietuviškas liaudies in-strumentais įgrotas melodijas, bet ir šokius palydincius Lietu-voje įdainuotas įvairių an-samblių dainas. Pirmosios dalies šokių choreografa yra: J. Lingis, M. Baronaite-Grėbliūnienė, A. Rugytė-Bulotienė, N. Jasenaitė-Pupienė, O. Pivoriūnaitė-Ivaškienė, O. Razu-tienė, V. Smieliauskaitė-Fa-bianovich, K. Marijošienė. Žiū-rovai smarkiai plojo, atsideko-dami už kiekvieną šokį, bet ypač entuziastingai dėkojo vaikų pasirodymams. Dau-geliui šokių publika plojo i taktą, lyg patys šoktų dalyvau-tu, o „Malūną“ tai sutiko di-džiausiomis ovacijomis i visą laiką plojo, nes, tikrai buvo įspū-

dinga žiūrėti i to milžiniško malūno ilgiausius (kelių eilių šokių) sparnus, kurie taip mik-liai suksis!

Antroje dalyje matėme: „Bū-rimai“, „Tai pievelė, tai žalia“, „Mikita“ ir „Mikitiene“, „Klumpakojis“, „Telšių valsas“, „Putinelis“, „Vaka-ruskos“, „Lenciūgelis“, „Kala-tinis“, „Varkijietis“, „Šliazo polka“ ir pabaigai tradicinis „Suktinis“. Šių šokių choreo-grafai yra: A. Masėnienė, S. Ei-nikytė, J. Lingis, J. Reginienė, I. Narbutaitė-Smieliauskienė, G. Dumčiūtė-Breichmanienė, J. Meiliūnaitė-Matulaitienė, E. Morkūnienė, R. Tamutis, J. Augustaitytė-Vaičiūnienė.

Ir vėl žiūrovai žavėjosi ne tik gražiai atliktais šokiais, muzika, šokių rūbais, bet ir darma, kuri vyravo, šokius atlie-kant. Visi šokiai buvo įspūdingi ir gražūs, bet vieni jų vieniems, kiti kitiems buvo „arčiau prie širdies“. Man tokie buvo – „Blezingėlė“, „Mikita“, „Pu-tinelis“, „Malūnas“, „Lenciū-gelis“. Ak, tas „Lenciūgelis“! Rodos visa jaunatvė sukaup-ta jame! Bet anksčiau sunku buvo įsivaizduoti masinį „Lenciū-gelį“! Bet iš tikro buvo daug ratų, o kiekvienam jų bernelis ir 4 mergelės, kurių kiekviena nepavyksta prisivilioti! Visi šoko gyvai, grakščiai, bet prieš mūsų eiles šokęs Marius Polikaitis buvo tikras „Lenciūgelio“ šokėjo įkūnijimas: jis ir jo mer-gelės ne tik šoka lengvai, gyvai, bet ir vaidina pasigėrėtinai!

Jau nuo pertraukos ir antros dalies darėsi vis lyg liūdnu, kad jau artėja šventės pabaiga. O kai visi pradėjo šokti „Suktinį“, paskutinią šokį, tai galvoju, jei žiūrovams gaila besibaigiančios šventės, tai ką jaučia po šio dvasinio pakilimo valandų šokėjai?

Finalą sudarė D. Bilaišytės, V. Smieliauskaitės-Fabianovich, R. Pliūrienės bendra kompozicija. Išgirdome taip il-gesingai nuskambėjusią „Lie-tuvą“, ž. J. Marcinkevičiaus, muz. G. Slavinos. Jaunieji šokėjai įsijungia i bendrą šokių būrį i ritmiškai siūbuoja rankomis. Pasigirsta varpo 10 dūžių ir jis nuleidžiamas. Visi sudainuoja „Lietuva brangi“.

Kanados LB Kr. v-bos pirm. A. K. Vaičiūnas uždaro šventę, sakydamas, kad galime džiaug-tis mūsų pastangų vaisiais, nes esame gyva savo Tėvynės dalis! Jis dėkoja programos vedėjai A. Budrytei, jai įteikiamos gėlės. Šokių vardu įteikiama gėlių puokštė meno vadovėi V. Smieliauskaitė-Fabianovich ir Or-ganizacinio komiteto pirm. J. Budrienė. Išnešamos vėliavos.

A. K. Vaičiūno žodžiai „JAV LB ir Kanados LB vardu skelbiu šventę uždaryta“, daugeliui nu-skamba beveik liūdnu, nes tai jau praėjo, jau baigta, jau vėl grįžtame i kasdienybę! Bet jis dar irgi sakė: „Iki pasimatymo sekančioje šokių šventėje!“ Taip, tai viltis, tai ateities džiaugsmas, nes prisimenant J. Budrienės žodžius „Mes čia gyvi, gyvuojame i gyvuosime!“

Aldona Šmulkštienė

Nuotr. Jono Kuprio